

**MINUTES AND RESOLUTIONS OF
THE 2ND PAMB EN BANC
MEETING OF MARINDUQUE
WILDLIFE SANCTUARY HELD
ON 27 APRIL 2023 AT A & A
BEACH RESORT/RESTAURANT
AND CATERING, LAYLAY, BOAC,
MARINDUQUE**

Republic of the Philippines
Department of Environment and Natural Resources
PENRO Marinduque

May 18, 2023

MEMORANDUM

FOR : The Regional Executive Director
DENR, MIMAROPA Region

THRU : The OIC, ARD for Technical Services

FROM : The OIC-PENR Officer

SUBJECT : SUBMISSION OF APPROVED MINUTES AND TWO (2)
RESOLUTIONS AND MINUTES OF THE 2nd PAMB EN BANC
MEETING HELD ON 27 APRIL 2023 OF MARINDUQUE
WILDLIFE SANCTUARY (MWS) IN MARINDUQUE

Respectfully endorsed are the resolutions and the corresponding minutes of the 2nd Protected Area Management Board (PAMB) En Banc meeting of the Marinduque Wildlife Sanctuary (MWS) conducted on April 27, 2023 at the A & A Beach Resort/Restaurant and Catering Services, Laylay, Boac, Marinduque.

For information, evaluation and approval.

IMELDA M. DIAZ

May 16, 2023

MEMORANDUM

FOR : The OIC, PENR Officer
Boac, Marinduque

FROM : The Protected Area Superintendent
Marinduque Wildlife Sanctuary

SUBJECT : SUBMISSION OF APPROVED MINUTES AND TWO (2)
RESOLUTIONS OF THE 2nd PAMB EN BANC MEETING HELD ON
27 APRIL 2023 OF MARINDUQUE WILDLIFE SANCTUARY
(MWS) IN MARINDUQUE

We are respectfully submitting the approved minutes and two (2) resolutions of the 2nd Protected Area Management Board (PAMB) En Banc meeting held on April 27, 2023 of the Marinduque Wildlife Sanctuary (MWS) conducted at the A & A Beach Resort/Restaurant and Catering Services, Laylay, Boac, Marinduque, to wit:

RESOLUTIONS NO.	TITLE OF RESOLUTIONS
2023-003 dated April 27, 2023	RESOLUSYON UPANG PAGTIBAYIN ANG KAPASYAHAN NG KAPULUNGAN (PAMB) SA PAGBIBIGAY NG PAHINTULOT (CLEARANCE) NA MAISAGAWA ANG PROGRAMANG “INSTALLATION OF PIPELINES & WATER CATCHMENT AT BRGY. MASALUKOT, STA. CRUZ” AT MAINTENANCE OF EXISTING WATER RESERVOIR SA BRGY. DEVILLA AT MAKULAPNIT, STA. CRUZ, MARINDUQUE NA SAKLAW NG PINANGANGALAGAANG-POOK O MARINDUQUE WILDLIFE SANCTUARY (MWS)
2023-004 dated April 27, 2023	RESOLUSYON UPANG PAGTIBAYIN ANG KAPASYAHAN NG KAPULUNGAN (PAMB) SA PAGBIBIGAY NG PAHINTULOT (CLEARANCE) NA MAISAGAWA ANG PROGRAMANG AGRO-FORESTRY PLANTATION PROJECT SA ILALIM NG ENHANCED NATIONAL GREENING PROGRAM (ENGP) SA BARANGAY MAKULAPNIT, DEVILLA, MASALUKOT, SANTA CRUZ AT MALIBAGO, TORRIJOS MARINDUQUE NA SAKLAW NG PINANGANGALAGAANG-POOK O MARINDUQUE WILDLIFE SANCTUARY (MWS)

For information, evaluation, and approval.

EMETERIO M. RECTO

KATITIKAN NG IKALAWANG REGULAR NA PAGPUPULONG NG MGA KASAPI NG
PROTECTED AREA MANAGEMENT BOARD (PAMB) EN BANC NG MARINDUQUE
WILDLIFE SANCTUARY (MWS) NA GINANAP NOONG IKA-27 NG ABRIL, 2023 SA
A & A BEACH RESORT/RESTAURANT AND CATERING SERVICES, LAYLAY,
BOAC, MARINDUQUE

PANGALAN

POSISYON/AHENSYA/BARANGAY

MGA DUMALO:

1. For. Imelda M. Diaz	OIC-PENR Officer, PENRO Marinduque (<i>Rep. of RED/PAMB Chairperson Lormelyn E. Claudio</i>)
2. Engr. Arlyn S. Jarabe	Project Evaluation Officer III/ OIC-PG-ENR Officer <i>Representative of Gov. Presbitero J. Velasco</i>
3. Kgg. Enrique P. Landig	Punong Barangay, Balagasan, Boac
4. Kgg. Crisostomo N. Monterey	Punong Barangay, Boi, Boac
5. Kgg. Alex N. Montiano	Punong Barangay, Canat, Boac (<i>Presiding Officer</i>)
6. Kgg. Reynaldo M. Lingon	Punong Barangay, Hinapulan, Boac
7. Kgg. Benjamin M. Larga	Punong Barangay, Tugos, Boac
8. Kgg. Rizal L. Basco, Jr.	Punong Barangay, Tabionan, Gasan
9. Kgg. Dante M. Marinduque	Punong Barangay, Sihi, Buenavista
10. Kgg. Teodoro R. Ramos	Punong Barangay, Masalukot, Santa Cruz
11. Kgg. Sabino R. Rojo	Punong Barangay, Malibago, Torrijos
12. Kgg. Jessie R. Peralta	Punong Barangay, Nangka, Torrijos
13. Kgd. Lito M. Montiano	Barangay Kagawad, Binunga, Boac (<i>Rep.</i>)
14. Kgd. Matiaz E. Felipe	Barangay Kagawad, Duyay, Boac (<i>Rep.</i>)
15. Kgd. Johnny C. Francisco	Barangay Kagawad, Bagtingon, Buenavista (<i>Rep.</i>)
16. Kgd. Alejandro Napigkit	Barangay Kagawad, Antipolo, Gasan (<i>Rep.</i>)
17. Kgd. Radito A. Alvarez	Barangay Kagawad, Malbog, Buenavista
18. Engr. Roberto Z. Ricohermoso	Municipal Assessor/OIC-Waterworks, LGU Santa Cruz
19. Gng. Buenaflor P. Reforma	Administrative Officer II, LGU Torrijos (<i>Rep. of MPDC Eugenia DL. Cruzado</i>)
20. G. William Shane S. Maling	Project Tech. Aide I, (<i>Rep. of DOST-Marinduque</i>)
21. Dr. Doreen R. Mascareñas	Assoc. Professor III, MSC (<i>via zoom</i>)
22. Bb. Greta C. Sumagui	MENRO Staff-LGU Buenavista (<i>Rep. of Mayor Eduard L. Siena</i>)
23. G. Gerardo M. Jamilla	STO Officer, DOT-Marinduque (<i>Rep.</i>)
24. PLTCOL Elmer L. Manalo	C, PCADU, PCO, Marinduque PPO (<i>Rep.</i>)
25. G. Romeo M. Davalos, Jr.	SWMAO, LGU-Boac (<i>Rep. of LGU Boac</i>)

MGA HINDI DUMALO:

1. Cong. Lord Allan Jay Q. Velasco	Representative, Lone District of Marinduque
2. Kgg. Rolando O. Tolentino	Punong Bayan, Gasan, Marinduque
3. Kgg. Gerry M. Malubag	Punong Barangay, Bayuti, Boac
4. Kgg. Lorna M. Jimena	Punong Barangay, Tumagabok, Boac
5. Kgg. Alejandro P. Opis	Punong Barangay, Tambunan, Boac
6. Kgg. Jose O. Sapungan	Punong Barangay, Tiguion, Gasan
7. Kgg. Delfin R. Fellizar	Punong Barangay, Devilla, Santa Cruz

52	8.	Kgg. Aristeo R. Rodil	Punong Barangay, Makulapnit, Santa Cruz
53	9.	Kgg. Bernardo P. Pastoral	Punong Barangay, Tambangan, Santa Cruz
54	10.	Kgg. Reden G. Fidelino	Punong Barangay, Sibuyao, Torrijos
55	11.	Gng. Elizabeth E. Manggol	Secretariat Head (MACEC-NGO)
56	12.	G. Rolinio S. Sajul	Chairman, MUFA (PO)

57

58 **MGA IBA PANG DUMALO:**

59

60	1.	Atty. Ruis S. Selva	ARPO II, DAR-Marinduque
61	2.	Emeterio M. Recto	SVEMS/Protected Area Superintendent-MWS
62	3.	Alvin L. Pergis	Ecosystems Management Specialist II, PAMO-MWS
63	4.	Blesilda J. Constantino	Administrative Aide VI, PAMO-MWS
64	5.	Sherwin M. Milaya	Technical Support Staff/IT, PAMO-MWS (COS)
65	6.	Ericka Q. Roldan	Park Ranger, PAMO-MWS (COS)
66	7.	Rex Aljohn P. Lacdang	Forest Protection Officer, PAMO-MWS (COS)
67	8.	Nica R. Monterey	OJT-DENR-PAMO/MWS
68	9.	John Laurence L. Lasac	OJT-DENR-PAMO/MWS
69	10.	June Carlo M. Malitao	Engr. II, Acting RROW Agent, DPWH-Marinduque
70	11.	Edwin V. Marquez	Special Agent (RROW)-DPWH-Marinduque
71	12.	Eligio M. Labay	LAOO IV, PGM
72	13.	Rosavilla M. Davalos	MARPO, DAR (Gasán & Buenavista Cluster)
73	14.	Diomedes O Valet	Plumbing Inspector-LGU Santa Cruz
74	15.	Maria Elena M. Parañaque	Forester II/NGP Coordinator-PENRO Marinduque
75	16.	Ace Byron Q. Rodenas	CE Aide/Waterwork-LGU Santa Cruz
76	17.	Bhenydic Constantino	OJT-MSC Santa Cruz Branch
77	18.	Maria Melissa Endangan	Chief, CDS-Regional Office (via zom)
78	19.	Michaela T. Rongavilla	Chief, PAMBCS-Regional Office (via zoom)
79	20.	Allen M. Ablang	PAMBCD Staff, MIMAROPA Region (via zoom)

80

81 **I. PAGBUBUKAS NG PROGRAMA**

82

83 Ang ikalawang regular na pagpupulong ng mga kasapi ng *Protected Area Management Board*
 84 (*PAMB*) ng Marinduque Wildlife Sanctuary (MWS) para sa taong 2023 ay isinagawa sa pamamagitan ng
 85 *face-to-face* at *zoom* na ginanap sa A & A Beach Resort/Restaurant and Catering Services, Laylay, Boac,
 86 Marinduque. Ito ay sinimulan sa pamamagitan ng isang panalangin at sinundan ng sama-samang pag-awit
 87 ng Lupang Hinirang gamit ang *Audio-Visual Presentation (AVP)*.

88

89 Sa pagpapatuloy ng programa, si OIC-PENR Officer Imelda M. Diaz ang nagbigay ng pagtanggap
 90 na pananalita na kung saan ay ipinaabot niya ang kaniyang mainit na pagbati at pasasalamat sa lahat ng
 91 nagsipagdalong mga kasapi ng Marinduque Wildlife Sanctuary- Protected Area Management Board
 92 (MWS-PAMB) sa pangunguna ni RED Lormelyn E. Claudio. Kaniya ring binati ang kinatawan ng
 93 Conservation and Development Division (CDD) buhat sa DENR-MIMAROPA Region na naka-join in
 94 via zoom.

95 Sa kaniyang mensahe ay sinabi niya na ang lahat ng mga isyung may kaugnayan sa Protected Area
 96 (PA) ay mapag-uusapan at mabibigyan ng tugon dahil ang PAMB ang siyang *policy governing body* ng
 97 isang *protected area*.

98

99 Bago ang pagpapatuloy ng pagpupulong ay iminungkahi ni PASu Emeterio M. Recto ang
 100 pagsusuot ng face mask bilang pag-iingat pa rin sa nagpapatuloy na banta ng COVID-19.

101

102

103 **II. PAGPUPULONG NG PAMB**

104

105 **A. Panimula ng pagpupulong**

106

107 Ang regular na pagpupulong ng *Protected Area Management Board (PAMB)* ng *Marinduque*
108 *Wildlife Sanctuary (MWS)* ay pinasimulan sa pangunguna ni Bb. Ericka Q. Roldan, PAMO Staff sa ganap
109 na ika-9:45 ng umaga.

110

111 Sa kadahilanang hindi nakadalo ang *Chairperson* ng PAMB, at batay na rin sa umiiral na
112 alituntunin at kasunduan ng pamunuan, ang kapulungan ay nagsagawa ng pagpili ng magiging
113 Pansamantalang Tagapangulo mula sa hanay nang nagsipagdalong kasapi. Si Kgg. Alex N. Montiano,
114 Punong Barangay ng Barangay Canat, Boac, ang nahirang na maging Pansamantalang Tagapangulo
115 (*Presiding Officer*) ng isinagawang pagpupulong.

116

117 Malugod naman niyang tinanggap ang kahilingan at bilang panimula ay binasa niya sa kapulungan
118 ang magiging daloy ng pagpupulong.

119

120 **B. Pagtitiyak ng Korum**

121

122 Ang korum ay tiniyak ni Bb. Ericka Q. Roldan, PAMO Staff sa pamamagitan ng pagtawag ng
123 pangalan ng mga nagsipagdalong kasapi ng MWS-PAMB.

124

125 **C. Pagbabasa/pagsusuri ng katitikan ng nakaraang pagpupulong**

126

127 Iminungkahi ng tumatayong Pansamantalang Tagapangulo na basahin na lamang nang tahimik
128 ang nakaraang katitikan ng pagpupulong ng PAMB na ginanap noong ika-23 ng Pebrero, 2023 sa PENRO
129 Conference Hall, Capitol Compound, Barangay Bangbangalon, Boac, Marinduque at gawin ang
130 pagtatama nito sa bawat pahina na sinang-ayunan naman ng nakararami.

131

132 Dahil dito, ang Tagapangulo ay nagsimula ng pagtatanong sa kapulungan para sa kanilang mga
133 obserbasyon o komento sa nakaraang katitikan ng pagpupulong ng PAMB na dapat baguhin o iwasto.

134

135 **Ang mga naging puna:**

136

137 Sa *pahina 1, linya 15* ay malugod na iminungkahi ni Kgg. Reynaldo M. Lingon ang pagwawasto
138 sa kaniyang middle initial. Gayundin, sa *linya 34* ay nagkaroon din ng mungkahi ng pagwawasto sa
139 kaniyang middle initial at katayuang sibil si Bb. Greta C. Sumagui. Sa pareho pa ding pahina, iminungkahi
140 din ni Kgd. Radito A. Alvarez na maidagdag sa talaan ng mga dumalo sa pagpupulong si Kgg. Mario C.
141 Francisco, II.

142

143 Sa *pahina 12, linya 234* ay malugod na iminungkahi ni G. Romeo M. Davalos, Jr. ang pagwawasto
144 sa baybay ng kaniyang apelyido.

145

146 Sa *pahina 9, linya 439* ay malugod na iminungkahi ni Bb. Sumagui ang pagwawasto sa baybay ng
147 salitang “*of-course*”. Gayundin, sa *linya 450* ay iminungkahi din ni Kgd. Alvarez ang pagwawasto sa
148 baybay ng salitang “*expect*”.

149

150 Sa *pahina 10, linya 484* ay muling nagkaroon ng pagwawasto sa baybay ng pangalang “*Dam*” si
151 Bb. Sumagui.

152

153 Sa pahina 12, linya 577 ay nagkaroon muli ng mungkahi si Kgd. Alvarez na maiwasto ang baybay
 154 ng salitang "*Layunin*" at sa linya 589 ay iminungkahi din ni Kgg. Sabino R. Rojo ang pagwawasto sa
 155 baybay ng salitang "*Konsultasyon*".

156
 157 Sa pahina 13 ay napuna naman ni Kgg. Johnny C. Francisco na na-omit sa pangalan ni Kgg. Mario
 158 C. Francisco ang *suffix* na "II" kung kaya't iminungkahi niyang maisa-ayos ito ng kalihim ng PAMB.

159
 160 Sa pahina 15, linya 705 ay muling nagkaroon ng pagwawasto sa baybay ng kaniyang apelyido si
 161 G. Davalos. Gayundin, sa linya 707 ay iminungkahi ni Engr. Arlyn S. Jarabe ang pagwawasto sa baybay
 162 ng salitang "*Assessor*" at sa linya 710 ay iminungkahi muli ni Kgd. Alvarez na maiwasto ang middle
 163 initial at katayuang sibil ni Bb. Sumagui.

164
 165 Ang Pansamantalang Tagapangulo ay muling nagkaroon ng pagtatanong sa mga kasapi ng PAMB
 166 para sa iba pang obserbasyon o komento sa nakaraang katitikan na dapat pang baguhin.

167
 168 Sapagka't wala ng nakikitang puna na dapat pang iwasto o baguhin sa nakaraang katitikan kung
 169 kaya't ito'y iminungkahi niyang pagtibayin.

170
 171 **D. Pagpapatibay sa nakaraang katitikan**

172
 173 Naghain ng mosyon si Bb. Greta C. Sumagui upang pagtibayin ang katitikan ng nakaraang
 174 pagpupulong ng PAMB nang may pagwawasto na pinangalawahan ni Kgg. Enrique P. Landig at sinang-
 175 ayunan ng nakararami.

176
 177 **E. Pagpapatibay sa mga paksang pag-uusapan/tatalakayin**

178
 179 Binasa ng Tagapangulo ang hanay ng mga paksang pag-uusapan, subalit bago ang pagpapatibay
 180 nito ay hiningi muna niya ang mungkahi ng kapulungan tungkol sa iba pang paksang nais pag-usapan.

181
 182 Para sa iba pang paksang nais pag-usapan ay malugod na iminungkahi ni Kgd. Johnny C. Francisco
 183 na maidagdag ang tungkol sa "*Updates ng panukalang Dam Project ng National Irrigation*
 184 *Administration (NIA) sa Barangay Bagtingon, Buenavista*".

185
 186 Malugod ding iminungkahi ni PASu Emeterio M. Recto na maidagdag ang tungkol sa "**Enhanced**
 187 **National Greening Program (ENGP) Project Report**".

188
 189 Iminungkahi din ni Kgd. Radito A. Alvarez na maidagdag sa mga paksang pag-uusapan ang
 190 tungkol sa "*Memorandum of Agreement (MOA) sa pagitan ng Department of Environment and Natural*
 191 *Resources (DENR), Department of Agrarian Reform (DAR) at Malbog Upland Framers Association*
 192 *(MUFA) na may kaugnayan sa "fuel wood production"*".

193
 194 Para sa pagpapatibay nito, naghain ng mosyon si Kgg. Sabino R. Rojo upang pagtibayin ang hanay
 195 ng mga paksang pag-uusapan kalakip ang mga naging susog na pinangalawahan ni Kgd. Lito M. Montiano
 196 at sinang-ayunan ng nakararami.

197
 198 **E. Pagtatalakay sa mga paksang hindi natapos mula sa nakaraang katitikan**

199
 200 Bago ang pagtatalakay ng mga paksang nakahanay na pag-usapan ay iminungkahi ng Tagapangulo
 201 na balikan muna ang mga isyu o paksang hindi natapos mula sa nagdaang pagpupulong.

202

Sapagka't wala namang isyu o usapin na kailangang pang pag-usapan sa nakaraang katitikan ng pagpupulong kung kaya't ang kapulungan ay nagpatuloy sa pagpupulong.

F. Pagtatalakay sa mga paksang pinagtibay na pag-usapan

1. Accomplishment of PAMO for the 1st Quarter of CY 2023

Sa kanyang pagsisimula ay binati ni PASu Emeterio M. Recto ang kapulungan at sinabi na ang ikalawang pagpupulong PAMB ay gagawin sana sa buwan ng Mayo subalit minabuti nila itong maisagawa sa buwang kasalukuyan upang mapagbigyan ang mga kahilingan kagaya ng sa LGU Santa Cruz at Department of Public Works and Highways (DPWH). Ayon sa kanya, ang kanyang iuulat ay ang naging accomplishment ng Protected Area Management Office (PAMO) para sa unang kwarter ng taong ito (2023).

Ito ay sinundan ng paglalahad niya ng profile ng Protected Area o Marinduque Wildlife Sanctuary (MWS) kalakip ang mapa nito kung saan naka-project ang Parsel 1 at 2 ng MWS gayundin ang administrative jurisdiction nito.

a. Monitoring of Socio-Economic Assessment and Monitoring System (SEAMS)

Ayon kay PASu Emeterio M. Recto, ang Protected Area Management Office (PAMO) ay nakapagsagawa ng orientation/consultation meeting sa mga Tenured Migrants at concerned Barangay Officials ng sumusunod ng Barangay: Tumagabok, Boac; Malbog, Buenavista; Tambangan, Santa Cruz; Sibuyao at Nangka, Torrijos. Gayundin, nagkaroon ng interview bahagi ng data gathering at ang aktwal na geotagging ng kanilang mga farm lots na kasalukuyan nilang pinamumosisyunan.

Kasunod niyang ipinakita ang mga kuhanang larawan habang isinasagawa ang orientation/consultation meeting sa barangay, interview sa mga tenured migrants at geotagging ng kanilang mga lote o farmlot na iniukupahan.

Layunin ng programang ito na alamin kung mayroon bang naging *improvement/development* ang natukoy na mga *tenured migrants* sa lugar na kanilang pinamomosisyunan at upang tiyakin kung nagkaroon ba sila ng paglalawak sa lugar na kanilang pinasukat noong 2016 at 2017.

b. Biodiversity Assessment and Monitoring System (BAMS)

Ayon kay PASu Recto ay on-going ang monitoring ng 2 ektaryang PBMA na naitatag sa Barangay Tumagabok, Boac gayundin ang re-establishment ng mga quadrats sa 2 kilometrong transect line at ang retagging ng mga punong saklaw ng proyekto.

Sumunod niyang ipinakita ang mga kuhanang larawan habang isinasagawa ang mga aktibidad na may kinalaman sa Biodiversity Assessment and Monitoring System (BAMS).

c. Biodiversity Monitoring System (BMS)

Ayon kay PASu Recto, ang unang Biodiversity Monitoring System (BMS) para sa taong ito ay naisagawa ng PAMO noong Pebrero 16 at 17, 2023. Ang lokasyon kung saan regular na ginagawa ang BMS ay ang 2 kilometrong *transect line* na naitatag sa Barangay Tambangan-Masalukot, Santa Cruz patungong Tumagabok, Boac. Ang pagsasagawa ng programang ito ay *joint effort* ng *Department of Environment and Natural Resources (DENR)*, PG-ENR Office, Marinduque State College (MSC) at Local Government Unit (LGU) barangay at munisipyo. Bahagi rin ng programang ito ang mga aktibidad gaya

ng *Focus Group Discussion (FGD)* sa organisadong *Community Monitoring Group (CMG)*; transect walk/count, obserbasyon sa loob ng dalawang (2) kilometrong transect line at ang photodocumentation.

Kasunod niyang ipinakita ang mga kuha ng larawan sa bawat aktibidad kaugnay sa pagsasagawa ng BMS.

Ayon pa kay PASu Recto, ang programang ito ay isinasagawa semi-annually o dalawang beses sa loob ng isang taon. Masaya rin siyang ibalita na wala silang iligal na aktibidad na nakikita sa lugar at patuloy ang improvement ng vegetation dito.

d. Protected Area Management Board (PAMB) Operationalization

b. PAMB meeting

Bahagi ng programang PAMB Operationalization ang *regular quarterly Protected Area Management Board (PAMB)* ng Marinduque Wildlife Sanctuary (MWS) En Banc meeting.

Ayon pa kay PASu Recto, ang unang pagpupulong ng PAMB ay naisagawa noong ika-23 ng Pebrero, 2023 sa PENRO Conference Hall, Capitol Compound, Bangbangalon, Boac, Marinduque na isinagawa via face-to-face at zoom kung saan sa nasabing pagpupulong ay nagkaroon ng pagpapatibay ng dalawang (2) resolusyon.

e. PAMO Operationalization

Ngayong taon, ang PAMO ay mayroon ng na-hire na mga contractuales at ito ay ang isang (1) Ecosystems Management Specialist (EMS) I at tatlong (3) Park Rangers ayon kay PASu Recto.

f. Ecotourism Development Program

Ayon kay PASu Recto, ang PAMO ay mayroong anim (6) na *infrastructures* na pinapanatili o maintenance ng PAMO. Ito ay ang *PAMO Building, Ecotourism Information Center, Multi-purpose Hall, Viewing Decks, Ranger Stations at Satellite Office*. Ang programang ito ay may kaukulang *allotment* na Php. 750,000.00 para sa buong taon.

g. Management of Integrated Protected Area Fund (IPAF)

Ayon kay PASu Recto, sa kasalukuyan ay Php. 10,000.00 ang *target income* na makolekta ng PAMO mula sa mga bayarin ng mga bisitang nagtutungo sa MWS *ecotourism sites*. Ang programang ito ay walang kaukulang *allotment* kundi ang *income* o *collection* na ibabayad ng turista kung sila ay nagtutungo sa MWS na siya namang idinideposito sa bangko.

Para sa unang kwarter ng taong ito, ang MWS ay nagkaroon ng koleksyon na nagkakahalaga ng Php. 1,820.00 mula sa entrance fee ng mga bisitang nagtutungo dito.

Bahagi ng kanyang report ay ipinakita din niya ang mga kuha ng larawan ng mga bisita o turistang pumupunta at namamasyal sa MWS.

h. Maintenance of Signages & Demarcated Corners

Ayon kay PASu Recto, ang programang ito ay isasagawa ng mga Park Rangers at Biodiversity Protection Assistant (BPAs) ng PAMO kasabay sa pagasagawa ng regular na *patrolling* at *monitoring* sa

loob ng *protected area*. Aniya, kung mayroong mang nasisira na mga muhon at signages ay aayusin at papalitan ito kaagad ng PAMO.

i.. Lawin Forest and Biodiversity Protection System

Ayon kay PASu Recto, ang PAMO ay mayroong regular na target na 240 kilometrong distansyang papatrulyahan sa bawat taon sa loob ng conservation areas o protected area. Para sa buwan ng Enero ng taong kasalukuyan, ang PAMO ay nagkaroon ng 29.0 kilometrong napatrulyahan habang sa buwan ng Pebrero ay 30.59 kms. at sa buwan ng Marso ay 20.55 kilometro na sa kabuuan ay 80.14 kilometro.

Kasunod niyang ipinakita ang mga kuhanang larawan habang isinasagawa ang patrolling kaugnay ng programang Lawin.

Iminungkahi ni PENR Officer Imelda M. Diaz na tingnan din ng PAMO kung mayroong bang kaso ng paglilipat ng muhon dahil labag ito sa batas at maaaring makasuhan ang gagawa nito.

Sinabi rin ni Kgg. Benjamin M. Larga na baka ang mga nasisirang muhon at signages ay iyong mayroong mga kontrobersiya o mga dating private lang na nasakupan na sa ngayon ng MWS.

Ayon naman sa Pansamantalang Tagapangulo, mayroon namang regular monitoring at patrolling bukod pa sa lawin kung kaya't talagang makikita iyong mga nasisirang muhon at signage at iimbestigahan ng PAMO kung ano ang naging dahilan na sinang-ayunan naman ni PASu Recto.

2. Clarification from the Provincial Assessors Office anent issues on taxation of lot claimed/titled within Timberland/Protected Area

Binati ni G. Eligio M. Labay, LAOO IV, PGM ang kapulungan bago dumako sa kanyang paglilinaw tungkol sa paksang "Clarification from the Provincial Assessors office annet issue on taxation of lot claimed/titled within Timberland/Protected Area".

Ayon kay G. Labay, ang Provincial Assessors Office ay naka-kadaastro na ang ibig sabihin ang ginagamit sa taxation ay base lamang sa ibinigay sa kanila ng Bureau of Lands o kaya naman ay iyong mga approve na plano na surveyed by Geodetic Engineer. Pagdating sa assessment, ang taxation na ginagawa nila ay base lamang sa kadaastro na kung sakali't naisyuhan ng DAR o di kaya naman ng Bureau of Lands ng titulo ay iyon ang proof of ownership na ginagawa nila para pagbasehan ng assessment. Pagdating naman sa protected area, nilinaw niyang wala silang ginagawa for taxation na binibigay sa mga tao dahil ang unang hinihingi ng assessor sa mga tao ay ang land acquisition. Although mayroon namang mga minana o di kaya ay nabili ng mga tao pero iyon naman ay iyong nasa private property o sa Agricultural Land. Pero sa timberland o di kaya sa protected area ay nila nilalagyan ng tax declaration. Doon naman sa mga titulo na inisyu ng DENR o DAR ay ito ay base na rin sa kanilang minana o di kaya ay nabili nila pero ang lahat ng ito ay ina-assess nila base na rin kung may cadastral lot number. Sinabi pa niya na sa kanyang pagkaka-alam, ang protected area ay nasa mga Barangay na Duyay, Canat, at Tumagabok pero base sa mapa ng kadaastro ay wala umano silang ginagalaw. Ang alam niya sa Tumagabok, Boac ay mayroong mga naisyuhan ng titulo noong araw pero hinihingan nila ng land acquisition. Ayon pa sa kanya, ang iba rito ay hindi na-approve dahil walang maipakitang lang acquisition ang mga aplikante.

Ang Tagapangulo ay nagbigay ng reaksiyon at sinabing ang lupang sakop ng timberland na may papel na hinahawakan at sinasaka ng mga tao ay pinadadalhan pa rin ng sulat na mula sa assessors office at pinapagbayad ng buwis. Ganoon aniya ang nangyayari kung kaya siguro naging concern ito dito ngayon ng PAMB. Bamagan ang lupang kanilang pinamomosisyunan ay saklaw ng protected area ngunit

352 naiyuhan naman ng titulo kung kaya dumarating pa rin sa kanila ang sulat na galing sa assessor na malaki
353 na umano ang buwis na kailangang bayaran.

354 Ipinagbigay-alam naman ni G. Labay na nagkaroon ng general revision ang assessor noong 1980,
355 1985 at 1994. Ayon sa kanya, ang ibang lupa noong nagkadaastro ay natigil at nawalan ng buwisan dahil
356 nasakop ng ibang tao at napapunta sa ibang may-ari. Ang pangyayaring ito kung sakaling ito ang nagiging
357 isyu sa kanila ay hinahanapan nila ng survey pero kung saklaw ito ng protected area ay hindi na nila
358 ginagalaw dahil walang Lot Number.

359 Pinahahalagahan naman ni PENR Officer Imeld M. Diaz ang ginagawa ng assessors office dahil
360 aniya ang naaayon sa batas. Nilinaw din niyang mayroong kaunting problema ang cadastral survey dahil
361 may mga parselang din ng lupa na nasa timberland/forestland pero may assigned lot number. At kung ito ay
362 na-forward sa assessor ay medyo bulag sila dahil ang akala nila ay talagang Alienable & Disposable Land.
363 Ang totoo, there are some lot/parcel fall in timberland but with assigned cadastral lot number. Kung ito
364 ang magiging basehan ay pupwedeng maging bulag din ang assessor sa ipinresent ng may-ari. Ito ang
365 dahilan kung bakit minsan ay hindi niya masisi ang mga assessor kung bakit timberland pero may tax
366 declaration. Kaya pala may tax declaration dahil may naipakitang papel on the other hand there are lots
367 being occupied pero hindi siya timberland pero wala naman siyang CLM kaya hindi naman nila maisyuhan
368 kasi iisipin nila na hindi pa ito kadastrado. May dalawang side of the story kung baga. Sinang-ayunan din
369 niya ang assessor tungkol sa hindi paggalaw sa protected area. Simula aniya ng maupo siya bilang OIC-
370 PENR Officer sa Marinduque ang na-notice niya na very cooperative ang mga assessor sa probinsya.
371 Kapag mayroong nagpapapalit ng area or what ay lagi nilang pinapa-verify sa DENR. Para bang napapaso
372 sila na baka magkamali sila. Maganda aniya ang ganyoong naguusap-usap para at least kung mayroong
373 problema in the past ay huwag nang dagdagan. Sa ngayon ay medyo naaayos na umnao ito at on that note
374 ay pinahahalagahan niya talaga ang ginagawa ng assessor. In fact, mayroong timberland na may tax
375 declaration na parang ang direksyon nila sa kasalukuyan ay parang gusto na rin nilang cancelin para hindi
376 siya maging legal. Ayon pa sa kanya, nationwide ang problemang ganito, mayroon mga areas within PA
377 na may titulo. Okay naman aniya ang mga tenurial instruments (ISF/CSC), katunayan ito na hindi talaga
378 A&D ang ang lupa. Ipinagbigay-alam din niya sa kapulungan na halos patapos na ang kanilang
379 ginagawang assessment ng mga Certificate of Stewardship Contract (CSC) holders at Community-Based
380 Forest Management Agreement (CBFMA). Kaya naman ina-assess ito ay dahil papalapit na sa 25 years o
381 yong iba nga ay pumasong na. Ang tenurial instrument na ito ay renewable para sa panibagong 25 years
382 kung kaya ina-assess. Ang resulta naman ng assessment ang magiging basehan kung ikakansela na ba o
383 ire-renew muli.

384 Ganap ng ika-12:35 ng hapon ng imungkahi ni Bb. Greta C. Sumagui na pansamantalang itigil
385 muna ang pagpupulong upang bigyang-daan ang pananghalian na sinang-ayunan ng nakararami. Ang
386 kapulungan ay muling bumalik sa pagpupulong sa ganap na ika-1:30 ng hapon.

387 Bago dumako sa susunod na paksang pag-uusapan, ang kapulungan o PAMB ay nagkaroon muna
388 ng photo-opportunity.

389 **3. Proposed Opening of Road (Missing Link) at Barangay Boi, Bayuti and Tumagabok, Boac**

390
391 Binati ni Engr. June Carlo M. Malitao mula sa Department of Public Works and Highways
392 (DPWH) District Office ang kapulungan bago dumako sa kanyang presentasyon. Ayon sa kanya, ang
393 kanilang pakay ay mailahad sa PAMB ang tatlong (3) proyekto ng ahensya. Ito ay ang opening ng *missing*
394 *link along* Barangay Boi, Canat, Tumagabok at Bayuti sa bayan ng Boac na kinapapalooban ng tatlong
395 proyekto.

396 Ang titulo ng project ay ***“Network Development Program Construction of Missing Links/New***
397 ***Roads, Dr. Damian Reyes Memorial Road***. Ang road network ay Dr. Damian Reyes Memorial Road na
398 makikita sa kalagitnaan ng Marinduque ang missing links.

399 Kanya ring ipinaliwanag ang tungkol sa Dr. Damian Reyes Memorial Road para sa kaalaman ng
 400 nakararami. Ito ay ang kalsada na nagsisimula sa Brgy Bantad, Boac patungong Boton, Balimbing at
 401 Bantay hanggang sa makapunta doon sa tinatawag na “sea of clouds”. Makikita sa inilahad niyang picture
 402 na ang lokasyon ng “sea of clouds” ay sa kalsadang sakop ng Baliis, Boac na bahagi din ng Dr. Damian
 403 Reyes Memorial Road. Sa kabilang panig naman ng Marinduque kung manggagaling sa Munisipyo ng
 404 Torrijos ay ito iyong mismong harapan ng munisipyo ng patungong Maranlig, Sibuyao, at Tumagabok,
 405 Boac. Sa screen ay makikita ang iconic at laging puntahan ng mag turista sa Sibuyao, Torrijos at ito rin
 406 iyong nagiging access patungo sa MWS.

407 Ang makikita naman sa gawing kabila ng screen ay ang Boac side ng Dr. Damian Reyes Memorial
 408 Road. Ang kulay dilaw namang linya ay nagrerepresent ng road network leading sa project ng DPWH sa
 409 ngayon. Ang Dr. Damian Reyes Memorial Road sa Boac side ay na-open na ang Hinapulan, Boac
 410 gayundin sa Barangay Canat, Boac n hanggang sa makarating sa boundary ng Boi at Canat. Ang project
 411 na ipinopropose ng DPWH sa ngayon ay ang next section noong sa may along Canat at Boi, Boac. Sa
 412 kabilang side naman na nirerepresnt ng kulay pink (*Torrijos side*) ay ito naman iyong nasa Tumagabok,
 413 Boac na ang opening. Nagkataon lamang na mayroong missing link sa gitna mismo ng MWS. Makikita
 414 rin sa drawing ang parteng (shaded area) na kumakatawan sa MWS. Sa kabilang side ay nakapagbukas na
 415 na ng road network at an estimated 31 kilometers at ang Torrijos side ay 28 kilometers na ang inabot. Kaya
 416 lamang ang nangyari naka-pending ang kanilang project sa portion ng protected area. Mayroong 2.2
 417 kilometers na kalsada ang dadaan talaga sa protected area na hindi nila sukat akalain. Kung mapapansin
 418 sa larawan, ang bahaging itinuro ni Engr. Malitao ay bahagi na ng Boac River. Ang nangyari, wala umano
 419 talaga silang opsyon kundi tumawid talaga ng protected area kung kaya sila ay humaharap sa PAMB
 420 upang isangguni ito at magawan ng solusyon. Ano aniya ang pwedeng gawin na paraan para mapadaan
 421 ang kanilang panukalang kalsada. Ang kalsadang tinutukoy niya ang tanging magli-lead mula Boac
 422 papuntang bayan ng Torrijos.

423 Ang Dr. Damian Reyes Memorial Road ay kilala rin sa tawag na Boac-Torrijos Internal Road. Isa
 424 itong National Road na naideklara noong 1984 pa. Noong 1984 ay nakita umano ng gobyerno ang
 425 importansya na mai-link ang Boac at Torrijos sa isang interior road sa gitna ng Marinduque. Ang nangyari
 426 sa ngayon, technically ang tawag ng DPWH sa Dr. Damian Reyes Memorial Road ay putol na seksyon
 427 talaga. Mayroong Boac at Torrijos side dahil hindi pa siya buo. Mayroong missing link na tinatawag sa
 428 gitna ng Marinduque at ito ang pilit sanang ginagawan ng paraan/stratagey upang mai-link ang munisipyo
 429 ng Boac at Torrijos.

430 Pagdating sa project impact ay sinabi niyang the construction of the Dr. Damian Reyes Memorial
 431 Road Missing Links is expected to significantly decrease travel time between the interior barangays and
 432 their respective Poblacion Areas. Ang isa sa common situation sa kasalukuyan ng mga taga-barangay
 433 Tumagabok, Boac ay kailangan pa rin nilang dumaan ng bayan ng Torrijos at umikot pa sa iba pang mga
 434 bayan ng Marinduque patungong Boac kung may kakailangan sila. Naalala umano niya one time,
 435 naikwento sa kanya ng isang residente ng Tumagabok na kapag naglalakad sila ng business permit ay
 436 kailangan pa nilang umikot at humigit kumulang Php.500.00 ang pamasaha. Pero kapag naisakatuparan
 437 ang proposed road, ang mga taga-Tumagabok ay diretso na lamang dadaan sa magiging road opening
 438 straight to Bayuti, Boi & Canat. This, in turn, will promote socio-economic development by improving
 439 the ease of transportation of goods, services, and necessary utilities.

440 Moreover, the construction of these missing links will enhance accessibility to tourism destinations
 441 in the region. Ang naipakita umano niya kanina na ang “sea of clouds”, Sibuyao Strawberry Farm at iba
 442 pang mgagandang views, falls ay mas mabibigyang ease of access kapag nabuksan na ang kalsada rito.
 443 By improving accessibility to tourism destinations, the project is likely to have a positive impact on the
 444 socio-economic growth of the area. This, in turn, will promote socio-economic development by improving
 445 the ease of transportation of goods, services, and necessary utilities. Para ang mga produkto kung anumang
 446 pananim at inaani sa mga interior barangays gaya ng Tumagabok & Canat, Boac ay pwede ng maitawid

447 mula sa interior barangays patungong Boac o Torrijos. Ito umano ang primary purpose ng kalsada kung
448 kaya't ito ay na-establish.

449 Gaya ng kanyang naunang nabanggit, the construction of the Missing Links, which will connect
450 Barangays Boi, Canat, Bayuti, and Tumagabok, is composed of three projects. In total, the projects will
451 cover a distance of 2.87 km and have a budget of Php 285 Million. Ang kalsada sa ngayon na bukas na ay
452 iyong side ng Boi at Tumagabok. Ang kailangan na lamang umanong mabuksan ng DPWH ay iyong 2.87
453 kilometers na siyang scope ng tatlong project. Kapag nabuksan na aniya ito bagaman ang project ay gravel
454 road pa lamang ay mayroon na rin access ang kalsada at pwede ng tumagos simula Tumagabok patungong
455 Bayan ng Boac at vice versa. Ang kinakailangan ay 2.87 kilometers ngunit ang 2.2 kilometers ay
456 inaasahang dadaan sa bahagi ng protected area. Makikita sa cross section na side cutting mostly ang
457 gagawin sa project dahil ito ay gilid na ng Boac River. Malaking volume of excavation talaga ang
458 makukuha dito ayon pa kay Engr. Malitao. Dahil national road ito ay sinusunod umano nila ang standard
459 na 3.35 meters per lane. Although two lanes lamang ito, may provision din para sa future shoulder at
460 canals. Sa ngayon ay gravel road lamang muna siya at wala pa iyong mismong pavement. Maybe in the
461 future development kung mapondohan at mabutas ang missing links at ang kalsada ay doon palang
462 magtatayo ng 3.35 standard pavement.

463 Nabanggit naman ni Engr. Edwin Marquez na sa pag-aaayos ng project na ito ay may mga puno
464 na matatamaan. Pina-assess na nila umano ito sa tulong ng mga kinatawan buhat sa DENR at makikipag-
465 ugnayan muli sila sa tanggapan kung ano pa ang mga kinakailangang requirements para wala rin naman
466 silang nakakaligtaan na kailangang i-comply.

467 Sa pagpapatuloy ni Engr. Malitao ay sinabi niyang pagdating sa mga punong maaapektuhan,
468 nagkaroon na sila ng imbentaryo in coordination with the DENR. Pinasalamatan din niya ang grupo ni
469 PASu Recto sa pagtulong sa ginawang re-inventory. Within the last weeks of April ay nilakad ng DPWH
470 team at DENR ang kahabaan ng 2.2 kilometers upang matukoy kung ano bang uri ng mga puno ang
471 maaapektuhan ng proyekto. Hindi lamang ang portion ng kalsada maging pati na rin iyong side cutting ay
472 kinonsider na nila dahil protected area ang lugar at maraming maaapektuhang puno. Bagaman at protected
473 area ang lugar ay umaasa siya na magawan ng solusyon at matulungan ng PAMB ang DPWH kung paano
474 maisasakatuparan ang project. Naikwento rin umano sa kanya ng team na nagpunta sa lugar kaugnay ng
475 isinagawang pag-imbentaryo ng mga puno na maaapektuhan na mayroong bakas ng pagkaka-ingin sa lugar.

476 Kung mayroon aniyang kalsada ay malilimitahan o maiiwasan ang pagkasira ng protected area
477 dahil mayroong ease of transportation para makapunta sa protected area. Bagaman at dadaan nga sa
478 protected area ang nasabing kalsada ay matutulungan din umano nila ang protected area sa
479 pagmonitor/pagbantay nito. Unfortunately, ay hindi talaga nila maiwasan ang protected area dahil sa Boac
480 River ang ibabang bahagi nito at mangangailangan pa ng mga tulay. Kaya ang nakikita nila ay ang
481 gagastusin ng gobyerno, pwede umanong iiwas pero in the amount of money na gugugulin dito ay
482 significantly higher kaysa sa nakikita nilang paraan na padaanin na lamang sa ginta. Sa ngayon,
483 isinasangguni nila ang bagay na ito sa PAMB dahil alam nilang matutulungan sila ang board sa
484 engineering challenge na ito at baka mayroong mga posibleng paraan para mapagtulugan. Kaya umano
485 napondohan ang project dahil sa layuning matulungan ang ating mga kababayan sa interior parts ng
486 probinsya upang makatawid sila one side to the other as well as yung nakita ng gobyerno na long term
487 effects (socio-economic growth) na pino-promote ng kalsadang ito.

488 Nagkaroon naman ng paglililaw si G. Romeo M. Davalos, jr. tungkol sa methods of constructions.
489 Nabanggit umano ni Engr. Malitao na na side cutting ang gagawin kung kaya pwede muling mangyari
490 ang tulad ng sa Canat, Boac. Naitanong din niya kung ano ba ang sistema na ii-employ sa proyekto.

491 Sa sagot naman ni Engr. Malitao sinabi niyang sa pag-aaral ng plano pwede ay maaaring ma-view
492 na ito pero minabuti pa rin niyang ipaliwanag ito. Mayroon umanong cross section na majority talaga ay
493 cut talaga. Excavation pero may mga portion na iniwas ang pagkaroon ng embankment. Sa DPWH ay

494 may tinatawag umanong Surplus Common Excavation at ayon sa unit price analysis nila ang provision
495 talaga nito kapag nagcut/nag-excavate ng lupa ang contractor ay mayroon dapat nakahandang truck na
496 doon ididispone ang lupa. It is provided in our standard design pero ganoon pa man ay nalulungkot siya
497 sa nangyari sa Canat, Boac.

498 Sinabi ni G. Davalos na napuno ang ilog kasi nag cut and fill ay laglag lahat doon sa ilog at ang
499 daming puno ang nasira pati ang ilog ay natabunan.

500 Ayon din kay Engr. Malitao, sa pag-aaral ng design ay mostly nagka-cut ang kontraktor sa bundok
501 side. Unang-una, stable umano ang lupa dito at kung magtatambak sa kabilang side ay ito na nga ang Boac
502 River. Ang magiging action umano nila rito dahil naidulog na rin sa kanila ay ang Project Engineer ng
503 DPWH ay huwag hayaan ang kontraktor na gayahin ang masamang nangyari sa Canat na natapon sa Boac
504 River.

505 Idinagdag pa ni G. Davalos na malayo na sa plano ngayon ang Boac River. Dahil sa protected area
506 ang lugar ay mayroong mga tributaries na huwag na sana maapektuhan pag nagcutting na. Huwag aniyang
507 ilalaglag doon sa kabila kundi idispone ito ng maayos at may nakaabang na mga trucks kapag nagcut.
508 Kung mailahad umano sa PAMB na ganoon ang magiging programa ay malamang 100% maaprubahan
509 ng PAMB ang proposal.

510 Naniniwala naman si Engr. Malitao na ito ang unang pagkakataon na pumasok directly sa PA ang
511 proyekto ng DPWH. Ang best way umano nilang gagawin ay ikonsider ang protected area talaga with
512 high regards sa ecosystems at environment at hindi basta-basta pwedeng gibain at as much as possible ay
513 maiwasan talaga ang mga damages. Nagkaroon man ng inventory of trees pero umaasa din siya na during
514 the implementation ay maminimize pa ang kasiraan.

515 Si Kgg. Benjamin M. Larga ay nagbigay naman ng reaksiyon at sinabing sa buong Pilipinas ay
516 mayroon ng nag-employ ng tunneling. Kung tunnel umano ang gagawin sa kalsadang tatawid ng PA ay
517 win-win situation ito kung saan na-preserve ang vegetation although siguro medyo magastos pero pwede
518 ring maging tourist attraction in the future.

519 Bilang tugon, sinabi naman ni Engr. Malitao na if ever magkaroon ng tunneling ay this is first of
520 it's kind dito sa Marinduque. Personally ay wala umano siyang karanasan sa tunneling at nakikita lamang
521 niya ito sa mga balita gaya ng Manila Sub-way. Nagdadala pa umano sila ng napakalalaking mga boring
522 machine para magkasya ang mga LRT. Kung gagawin umano ito sa Marinduque ay hindi niya sinasabing
523 imposible pero less feasible umano ito due to the amount of cost para makapag-provide ng mga ganoong
524 klase ng machinery dito pero ikokonsider pa rin nila ang naging mungkahi.

525 Sinabi naman ni Engr. Arlyn S. Jarabe na nabanggit sa benefits ng project ang ease of access kung
526 kaya naitanong niya kung naisama ba sa feasibility study at EIS ang tungkol sa protection. Kung mayroong
527 access, mabilis aniyang makapapasok ang mga poachers at maraming mga illegal activities na
528 mangyayari. Dahil dito, iminungkahi niya ang pag-establish ng mga barriers para mapigilan naman iyong
529 mga nag-iisip ng masama.

530 Bilang tugon, sinabi ni Engr. Malitao na as of now ang kanilang program of works ay wala pang
531 provision ng barriers sa magiging side cutting at para maiwasan ang mga illegal activities sa PA. maaari
532 naman aniyang i-propose nila kung ano bang mga measures ang magagawa ng DPWH to protect the PA.
533 Sa mga susunod umanong pag-uusap ay iri-raise niya ito sa kaniyang immediate supervisor dahil sa
534 kanyang level ay kailangan niyang isangguni ang tungkol dito.

535 Sa kanyang komento ay sinabi pa rin ni Engr. Jarabe na napag-usapan kung paano maisasa-ayos
536 at maisakatuparan ang programa at win-win solution ang bawat isa dahil sabi niyo nga ay makakatulong
537 sa komunidad dahil para siyang Farm to Market Road na iyong mga produkto nila ay madaling

538 maibabyahe. Nasasaktan din umano sya sa gastos na Php.500.00 sa pamasahe pero tinitingnan din niya
539 iyong proteksyon ng protected area.

540 Sinabi naman ni Engr. Malitao na irerekomenda niya ito sa kanilang design team para makapag-
541 produce ng revised plan.

542 Si Kgg. Crisostomo N. Monterey ay nagbigay din ng reaksiyon ay sinabing bistado niya ang lugar
543 na dadaanan ng kalsada. Ayon sa kanya ay hindi naman malalaki ang punongkahoy dito at noong una ay
544 kinaingin din ito ng mga tao sa barangay Bayuti at Boi, Boac. Paderaho umano ang Boac River at hindi
545 mapaglalagyan ng kalsada ayon pa kay Kgg. Monterey. Idinagdag pa niya na malaki ang maitutulong sa
546 kanila kung matutuloy ang proyekto.

547 Sinabi naman ng Pansamatalang Tagapangulo na ang inalapit ng DPWH sa PAMB ay ang issuance
548 ng clearance.

549 Si PENR Officer Imelda M. Diaz ay nagbigay din ng sagot sa katanungan ng DPWH at sinabing
550 ang unang sagot niya sa tanong ng DPWH ay kakailangan ng PAMB clearance dahil nga dadaan ang
551 proyekto sa PA. Ang point umano niya ay collective decision ito pero naging maganda naman ang
552 paglalahad ng DPWH sa mga advantages at benefits kung may kalsada pero sa bawat development project
553 na ginagawa ay binabalanse ito. Naitanong din niya kung mayroon na bang Environment Compliance
554 Certificate (ECC) ang proyekto.

555 Sinabi naman ni Engr. Marquez na Certificate of Non-Coverage lamang ang inisyu sa kanila para
556 sa tatlong project.

557 Si PENR Officer Diaz naman ay nagtataka kung bakit CNC lang ito gayong 2.2 kms ang papasok
558 sa protected area. Nilinaw din niya na ang CNC ay mayroong threshold at hanggang less than 2 kilometers
559 lamang. Kaya niya ito naitanong ay upang hindi na humaba pa ang ibang discussion on the environment
560 side at pwede ng tingnan na lamang ng board kung ano ang mga mitigating measures na inilagay at
561 nakapaloob sa ECC. Sinabi pa niyang ibi-verify nila ito sa EMB kung ano ang naging basis nila kung
562 bakit nakapag-isyu sila ng Certificate of Non-coverage considering the magnitude of the project. Nilinaw
563 pa niya na ang sagot ng PAMB pagka mayroong dadaan na project sa protected area ay kailangan na
564 magrequest ang proponent para sa issuance of PAMB clearance. Hinikayat din niyang pag-usapan ito ng
565 mas malalim bago sabihing oo o hindi dahil kung minsan ay naki-carried away lamang tayo ng mga
566 emosyon pero ang totoo ay science based dapat ito. Ayon pa sa kanya, kung siya ang titingin ay ang
567 comment niya dito ay kung nakita ba ng proponent sa benefit analysis na iyon ang best route na dadaanan
568 ng kalsada. Kinowt pa niya na “The longer the road the more disturbance”. Ang disturbance naman ay
569 subject na rin ng pag-aaral kung ilan ang punong maaapektuhan, paano ito mangyayari and then ang part
570 2 ng mga agam-agam ay ang pag-i-implement ng kontraktor. Iminungkahi pa niya na minsan ay turuan
571 din ng science ang mga kontraktor at maging maingat pagdating sa implementation. Sinasabi niya umano
572 ito ng may kaunting hugot dahil nagtataka rin sila dahil bago isyuhan ng mga cutting permit at ng ECC ay
573 dumadaan sa butas ng karayom ang ibang agency kagaya ng DPWH at saka minsan ang LGU at probinsya.
574 Ibig sabihin lamang ng dumaan sa karayon ay napag-aralan nila. During the implementation ay nagtataka
575 din sila dahil binabash umano ang opisina sa facebook. Ay di po ba dumaan naman sa tamang proseso at
576 kaya ito na-approve ay ibig sabihin ay na-comply ng applicant ang mga requirements pero nagtataka
577 umano siya kung minsan ay may nagpopost pa sa FB kung ano daw ang ginagawa ng DENR. Ginagawa
578 aniya nila ang kani-kanilang trabaho pero paulit-ulit na may nangba-bash at bukod doon ay inilagay pa
579 sa 888. Nag-isyu umano sila ng permit in accordance with the law at bago naman ito inaa-approve ay
580 meron ding sangdamak-mak na requirements na kino-comply naman ng mga kasamahan natin sa nasyunal
581 o lokal. Parang hugot lamang ito dahil ayaw na sa susunod ay mabash sila at sasabihin na bakit
582 pinababayaan ng DENR na pasukin iyong protected area. Hindi aniya ito pinababayaan bagkos ay pinag-
583 aaralan dahil 2.87 kilometers ang kabuuan ng tatlong project at 2.2 kilometers ang pasok sa PA. Ang
584 pakikialaman lamang dito ng PAMB ay iyong dadaan sa protected area. Ang iba ay baka nga naisyuhan

585 na umano niya ng cutting permit sa labas. Binigyang-diin pa niya na hindi sila kumukontra sa development
586 dahil tama po kayo at kung ako ay taga-tumagabok ay baka ako pa ang maglobby sa inyo na sanay
587 magkaroon ng kalsada. Nararanasan ko po ito dahil lagi kaming umiikot ng Torrijos sa tuwing pupunta
588 ng Tumagabok.

589 Iyon lamang umano ang sagot sa query kung nagtatanong pa lamang ng DPWH ay sa palagay
590 niya ay kakailanganin ng PAMB clearance. Naitanong din niya kung ano ang msasabi ng mga principal
591 members ng PAMB. Kung nakikita ninyo na kailangan ng PAMB clearance ay di pag-usapan po natin
592 kung hindi man kayo maka-come up ng decision this meeting ay pwede namang sabihin na ititable ito o
593 anuman po ang inyo pang mga katanungan. Basta ang sa kanya sa panig ng DENR ay binabantayan talaga
594 nila kung kaya't huwag sasabihin ng iba na walang ginagawa ang DENR.

595 Naitanong naman ni Engr. Jarabe kung isang haba ba iyong 2.2 kilometers na dadaan sa protected
596 area.

597 Nilinaw naman ni Engr. Malitao na ito lang iyong dadaan sa protected area. Ang kanilang project
598 ay mas sukat na 960 meters at dalawang 950 meters.

599 Naitanong pa ni Engr. Jarabe kung sa plano ba ay 2.2 talaga dahil nagtataka umano siya bkit CNC
600 lang ang inisyu ng EMB.

601 Ipinaliwanag naman ni Engr. Marquez na kaya naging CNC ay dahil three (3) projects ito na may
602 tig-900 meters.

603 Nilinaw muli ni Engr. Jarabe kung ito ba ay isang kabuuan project at implementasyon lamang ang
604 per package. Baka mali umano iyong intindi na 2.2 kilometers ang dadaan sa protected area. Pinagtatlo
605 kasi per package at nakadepende sa release ng budget. Nilinaw din niya ang proseso ng pag-apply nito at
606 sinabing dapat ay isang buo dahil isang road section ito. Kasi pag CNC ay hindi umano nila makikita kung
607 ano ang mga mitigating measures ng DPWH. Kaya sa ECC, makikita talaga kung ano ang ESMP, kung
608 ano ang mga mitigating measures. Idinagdag pa niya na kapag more than 2 kilometers pataas ay ECC
609 dapat. Nilinaw din niyang hindi naman niya pinagbibintangan ang DPWH kung bakit CNC lang. Siya
610 umano ay nag-aapply din ng ECC at hind niya ugali na kapag nakita niyang more than 2 km ay hindi niya
611 ito pinuputol para umiwas lang sa ECC. Kasi pag more than 2 km ay talagang ganon po ang gagawin ko
612 kaya po ako ay nagtaka lang, 2.2 km yung dadaan sa PA pero bakit naging CNC dahil lang sa package
613 1,2, at 3 pero sa plano ito na 2.2 km.

614 Hiniling din niya na baka pwedeng ayusin ayusin ito ng DPWH para makita ng PAMB dahil siya
615 kinatawan lamang at bilang EMP ay concern din po siya sa environment.

616 Sinabi naman ni Engr. Malitao na nakapag-prepare siya ng plano para makita yun details ng tatlong
617 approve plans sa naturang proyekto. Ayon sa kanya, sa side ng DPWH for example ay iyong isang plano
618 na nandoon iyong station limits at length na 960 linear meters po. Kaya po naging tatlong project siya ay
619 dahil ang Marinduque sa district nila ang limit ng project ay 100 million. Nagkataon po na itong project
620 natin sa 100 million ay 960 linear meters lang ang inabot. Kung idederetso nila yung 2.2 km ay lagpas na
621 ito sa threshold ng budget. Ang naging consideration nila since napondohan siya separately na 960 meter
622 at 950 yung 2. Ang naging considerations nila nung nag-apply sila ng CNC is by 1 na lang po at hindi nila
623 inisplit para umikli kundi inisplit nila ito dahil sa limited budget na 100 million. Sinabi pa niyang ang
624 project ng DPWH sa taong 2022 na napondohan ay 1.1 billion sa kahabaan with a total of 11 projects dahil
625 ang intensyon ng opisina ay mabuksan na ang kalsada. Gayon pa man, nakalimit sa 100 million ang
626 budget. Kung ilang kilometro ang inabot ng 100 million ay doon lamang nagtapos ang kanilang proyekto.
627 Ito aniya nag naging rationale behind the application for CNC instead of ECC. Pero if by guidelines and
628 protocols, kung kailangan nila ito i-apply for ECC then they can proceed po sa application.

629 Naitanong naman ni PENR Officer Diaz kung ano ang time line ng DPWH para sa proyektong
630 missing link dahil naglalapse ang pera.

631 Sinabi naman ni Engr. Malitao na iyong tatlong proyekto ay nasa ilalim pa ng General
632 Appropriation Act (GAA) for 2023.

633 Sinabi naman ni PENR Officer Diaz na naintindihan nila ang sinabi ni Engr. Malitao na may
634 threshold amount kung kaya naging tatlong project. Sa mata ng PAMB, ang issuance ng clearance ay para
635 doon sa 2.2 kilometers. Kaya kung mag-iisya if ever ay isang PAMB clearance lang ang iisya na good for
636 three projects. Kaya ang mindset ng nagtatanong na PAMB members ay naka-align sa 2.2 at kahit po ako
637 kasi ang tinitignan niya dito sa DENR naman kami ay ang impact ng project and I think ganon din naman
638 ang mga member ng PAMB. So maliwanag yan na mangangailangan yan ng PAMB *clearance*.

639 Sinabi pa ni PENR Officer Diaz na nauunawaan niya kung bakit naging CNC ang tatlong project.
640 Ang hindi niya umano masagot ay kung paano magpo-proceed sa ECC ang DPWH considering mayroon
641 na silang CNC. Baka kailangan maitanong naman nito sa nag-iisya ng ECC na ito ay isang bureau ng
642 DENR. Ang cutting permit naman po ay kung may ECC na rin. Naitanong din niya kung naisyuhan na ba
643 niya ng cutting permit ang nasabing project.

644 Sinabi naman ni Engr. Marquez na mayroon ng cutting permit na naiisya para sa dalawang project.
645 Hindi na lamang umano nila pinresent at nagre-inventory dahil mayroon mga hindi naisama.

646 Ipinaliwanag naman ni PENR Officer Diaz na hindi nila alam na portion of the road will traverse
647 sa PA. Nadiskubre lamang umano nila ito noong nag-iinventory dahil sinasabi ng mga staff na parang
648 pasok ng PA dahil naka geotag kaya tinawag niya ang atensyon ng DPWH para bisitahin ulit ang dadaanan
649 ng kalsada. Kumbaga, wala namang nangyari na palusutan o kung ano pa man. When we discovered it at
650 parang may tatamaan kung kaya ito ay isinaalang sa PAMB meeting. Kumbaga idinadaan lang natin sa
651 tamang proseso.

652 Naitanong naman ni Kgd. Johnny C. Francisco kung mayroon bang waters system ng barangay
653 mga kabahayan na maapektuhan.

654 Sinabi naman ni Engr. Malitao na mayroong bahay na naapektuhan bago pumasok ng protected
655 area na iyon naman ay inacquire nila ng right of way at nagkaroon ng compensation. Kapag aniya may
656 mga nagtatangkang magtayo ng bahay doon ay haharangin ito ng building official ng DPWH dahil iligal
657 na ito.

658 Hiniling din ng Pansamantalang Tagapangulo na ayusin naman ang waste disposal. Closely ay
659 imonitor ang proper disposal ng lupa at ang compliance ng kontraktor. Basta na lamang umano binabagsak
660 sa baba ay mas malaki ang naapektuhan tulad ng sa barangay Canat, Boac.

661 Sinabi naman ni Engr. Marquez na nabanggit na umano nila ito sa kanilang contractor at gagawin
662 naman nila.

663 Sinabi rin ng Tagapangulo na inasabi laang pero kapag naga-open cut naman ay hindi na inagawa.
664 Hindi na ina-dispose ng tama ang lupa at hindi na inahakot. Paalala lamang aniya ito, pero kapag sila ay
665 gumagawa na hindi na sumusunod sa napag-usapan.

666 Iminungkahi naman ni Kgg. Benjamin Larga na kung may CNC or ECC kapag nagpoproceed na
667 ang construction lalo na sa PA ay ipamonitor din ito sa mga Staff ng DENR.

668 Nilinaw naman ni PENR Officer Diaz na ganoon naman talaga ang ginagawa kaya lamang kung
669 minsan ay hindi tiyak na nagsisimula na pala ang kontraktor.

670 Sinabi naman ni Kgg. Larga na ang mga ganoong project ay hindi pwedeng pagbawalan agad kasi
671 dahil ang proyekto ay para sa barangay development. Maninimbang saya parang ganon eh. Gusto ko
672 lamang ay masubaybayban ito ng mga forest rangers or whatever.

673 Idinagdag naman ni Engr. Jarabe na pag may ECC, part ng ECC I sto form monitoring para sa
674 compliance sa nakapaloob sa ECC. Wala naman umanong nagsasabi na itigil ang project. Ang
675 sinisigurado lamang ay ang impact sa environment ay mamitigate. Iminugkahi din niya na ire-apply na
676 lang ng DPWH ng ECC ang inilahad na project.

677 Naitanong naman ni Kgg. Larga na kung nakapag-apply na ba ng ECC ang DPWH ay
678 maipapangako ba ng PAMB na maisyuhan na sila ng clearance.

679 Nilinaw din ng Pansamantalang Tagapangulo na iyong compliance para sa iba pang mga
680 dokumento ay kailangan. Kapag nai-comply na ito ng DPWH ay pwede na itong isyuhan ng PAMB
681 clearance.

682 Sinabi naman ni PENR Officer Diaz na mayroon ng CNC ang DPWH kung kaya baka pwedeng i-
683 inquire din kung ano ang magiging direskyon kung pag-iisahin ang tatlong CNC in leu of the new
684 application for ECC. Ikalawa, kapag mayroon ng ECC, mag-iisya ba ang PAMB ng clearance. Itinanong
685 din niya kung ano pa ang mga tanong ng kapulungan. Dahil kung may mga concerns pa at mga tanong ay
686 ito din iyong ia-address ng nag-aapply. And then, hindi ko ini-expect na at this time ay mag-iisya ang
687 PAMB ng clearance dahil isu-subject pa siya for further study pero kung sakali ang maging sagot ng EMB
688 ay no need na kasi may naiisya na ngang CNC. Kung ang scenario po ay ganon, still iyong mga agam-
689 agam ng members ay pwedeng sagutin sa maliwanag na feasibility study di ba. Kasi doon lalabas yung
690 impact at ano yung pinaplano nilang mitigating measures. Although maganda nga sana kung nakapaloob
691 yon sa pag-iisya ng ECC. Ang sinasabi ko lang is another option kung sakaling mag-proceed na at parang
692 ang ino-honor mo ay yung CNC. Next po na concern nga, yung sa implementation na sinasabi niyo na
693 dapat ay mino-monitor ay dapat po talaga. Ngayon, paano ba natin imo-monitor. Minsan po kasi pag
694 nagproceed na, hindi naman po tayo ang magkausap sa pag-implement di ba, baka po pwedeng
695 magtulungan tayo sa side ng mga Barangay Officials dahil kayo yong nandon sa area at kayo ang
696 makakakita na nandoon na ang mga equipment ay baka po pupwedeng tingnan niyo at kung hindi kayo
697 masaya sa nangyayari ay ipaalam niyo po sa DENR o sa DPWH. I-call po ninyo ang attention ng mga
698 concerned agencies like us.

699 Sinabi naman ni Engr. Jarabe ang sinabi ni PENR Officer Diaz tungkol sa CNC. Kaya ito umano
700 ay naging CNC dahil less than 2 kilometers ang haba ng bawat project, hindi nila nilabas na 2.2 kilometers
701 kaya kinatay po nila yon kasi depende sa budget. Pero ang pag-apply ng ECC ay ang kabuuan at kahit pa
702 igutay-gutay ito sa pag-implement ay walang magiging problema. Nire-apply ko po ng ECC ang dati kung
703 hawak na project dahil from 1.9 km ay naging more than 2 km.

704 Naalala naman ni Kgg. Francisco na sa rules and regulation ng PAMB na hindi siya pwede sa
705 Sanctuary. Ngayon kung pwede, ay mag-aaply din umano sila ng reopening ng FMR papunta sa Nabaid
706 area para sa mga produkto ng mga tao.

707 Nilinaw naman ni PENR Officer Diaz na mayroong inilahad na kasaysayan ng kalsada si Engr.
708 Malitao. Ang sinabi ni Kagawad Francisco na FMR ay iba ang treatment sa national road.

709 Naitanong muli ng Pansmantalang Tagapangulo kung ano ang magiging sagot ng PAMB sa
710 idinulog na proposal.

711 Naitanong naman ni Kgg. Dante M. Marinduque kung bakit umikot-ikot ang proposed road project
712 ng DPWH.

713 Ito ay dahil umano sa natural topography at sa terraine ng lugar dahil mountainous talaga ang area
714 ayon kay Engr. Malitao. Ang DPWH ay mayroong standard na 1% grade every 1m ay mayroong iaangat
715 na 12 cm by design ay nagi-stick sila dito.

716 Idinagdag pa ni Kgg. Marinduque na kapag nai-award na sa kontraktor ng DPWH ay nahihirapan
717 na silang mga kapitan na magfollow-up sa DPWH. Sila pa umano ang nalapit at sila pa yong nakakakita
718 ng mga problema na dapat sana ay gampanin ng project engineer. Naitanong din niya na kung sakali bang
719 makapag-isyu na ng clearance ang PAMB ay pupwede ba aniyang ipatigil ang kontraktor kung sakaling
720 may makitang problema.

721 Sinabi naman ni Engr. Malitao na base sa kanilang mga naging karanasan ay marami ang matitigas
722 na ulo na kontraktor. Inacknowledge niya ang malaking tulong at nagiging partisipasyon ng mga barangay
723 dahil not all the time ay nakikita ng project engineer at inspector ang nagiging construction methods. If
724 ever aniya na may makita ang barangay na sablay ay welcome umano ito. And in this case dahil PA, tight
725 talaga ang monitoring dahil hindi basta-basta ang pinapasok ng aming kalsada.

726 Sinabi naman ni Kgg. Francisco na sa rules and regulation ng PAMB ay bawal ang construction
727 at motorized vehicle sa area.

728 Sinabi din ni PASu Recto na icheck nila ang guidelines pero may mga lugar umano na in-
729 aapply din ng ganitong project.

730 Ayon naman kay PENR Officer Diaz, kung siya tatanungin kung mayroong protected area na
731 nilagyan ng kalsada ay mayroon umano at isa rito ang Quezon National Park.

732 Naitanong muli ng Tagapangulo kung ano ang magiging desisyon ng board kung mai-comply na
733 ng DPWH ang mga requirement.

734 Si Bb. Greta C. Sumagui- ay nagbigay din ng reaksiyon at sinabing siguro naman ay alam na ng
735 kinatawan ng DPWH iyong kagustuhan ng PAMB. Kung susunod talaga ang kontraktor at imonitor
736 talaga ang kanilang gawain ay hindi naman siguro sila lilihis sa napag-usapan. Kailangan talaga ng strict
737 monitoring kasi karamihan talaga pag andon na sa pag-iimplement ng project at operational na ay hindi
738 na natutupad yong pinag-usapan. Naiintindihan din umano niya ang himutok ng mga Punong Barangay
739 dahil sa ganoon din ang kaniyang ginagawa noong siya ay Kapitan pa. Kung susunod naman sila sa napag-
740 usapan at napagkasunduan at imonitor strictly ay wala naman aniya sigurong magiging problema dahil
741 tao ang makikinabang sa proyekto.

742 Sa puntong iyon naman ay nais malaman ni PENR Officer Diaz kung ano na ba ang agreement ng
743 board. Sinasabi nila na mag-sumite muna ang DPWH ng mga requirements.

744 Tungkol naman sa clearance, naitanong ni Engr. Malitao kung ano ba ang magagawa ng DPWH
745 para maisyuan nito. Ang main concern umano ay mabawasan ang damages sa protected area. Nangako
746 din siyang strict monitoring ang kanilang gagawin sa kontraktor at kung mayroong paglabag na nangyari
747 during implementation ay pwede naman isyuan sila ng Cease and Decease Order.

748 Naitanong din ni Bb. Sumagui kung ano ang magiging penalty ng kontraktor kung sakaling
749 lumabag ito sa napag-usapan.

750 Ipinaliwanag ni PENR Diaz na sa part ng DENR, kung nag-violate ang kontraktor sa nasa
751 conditions ay pwedeng magkaroon ng order of stoppage ang project at pwede rin padalhan ng notice of
752 violation at pwed rin penalty of CDO kung may kaakibat na ECC ang project.

753 Iminungkahi pa ni Bb. Sumagui na if ever na matuloy ang proyekto ay imonitor ito ng mga Kapitan
754 dahil sila ang nakakaalam ng area lalo pa at protected area ang pinag-uusapan dito. From time to time ay
755 bibisitahin ang lugar at mayroon naman silang awtoridad na magtanong at manita sa maayos namang

756 paraan. Basta kung ano ang nakapaloob sa napag-usapan, nasa permits ay wala naman siyang nakikitang
757 problema kung tutupad talaga ang kontraktor gayundin ang DPWH.

758 Sinabi naman ni Engr. Malitao na since ang project ay nasa ilalim ng Project Engineer na
759 tumitingin sa project at If ever na mag-violate ang contractor ay maraming posibleng magiging sanctions.

760 Ayon naman kay Kgg. Larga, ang mga Punong Barangay lamang ang magre-report sa DPWH
761 kung may nakikitang violation pero hindi nila pwede basta ipatigil ang project.

762 Wala naman aniyang sinasabing ipatigil kundi close monitoring ang gagawin ayon kay Bb.
763 Sumagui.

764 Sinabi din ni G. Davalos na ang kailangan para maiwasan ang mga ganoong problema ay ang
765 constant monitoring ng implementing agency. Sa totoo lang, noong siya umano ang naka-assign sa
766 concreting ng kalsada nila papunta sa fish landing ay araw-araw niya itong pinupuntahan. Mas malimit pa
767 umano siyang mag-stay sa project kaysa sa mga project engineer ng contractor. Siya umano ang
768 nakakakita ng lahat ng movement nila at materials nila. Ang isa sa obserbasyon ko, kung mayroong
769 nakatutok na engineer ay maiwasan ang problema. Sa parteng Hinapulan, Boac ay barracks lamang
770 umano ng kontraktor ang makikita ngunit walang opisina ng DPWH. Kaya nakakaperwisyo na sa
771 kalikaasan ay hindi pa nakikita ng engineer. Ang suggestion ko ay constant monitoring at sa pagkaka-
772 alam niya na sa kada project ay may Pollution Control Officer (PCO) na naka station at siya ang nakaka-
773 alam ng lahat kung napipinsala na ng kontraktor sa ginagawa nila ang kalikasan.

774 Naitanong muli ng Tagapangulo kung ano na ang stand ng PAMB. Hiningi din niya nag iba pang
775 suggestion at kung sakali bang mai-comply ng DPWH ang mga requirement ay mag-iisyu na ba ng
776 clearace ang board. Gayundin kung magrere-apply ba sila para sa ECC.

777 Sinabi naman ni PENR Officer Diaz na ang ECC ay iniisyu pag nakapagbigay na ang pamb ng
778 clearance dahil kasama ito sa checklist.

779 Iminungkahi naman ni Atty. Ruis M. Selva ng DAR na magpagawa na lamang ng affidavit of
780 undertaking kung saan nakalagay ang lahat ng mga kondisyones. Kung mayroon naiya nito, ito ang
781 sasagutin ng DPWH at kasama ang kontraktor.

782 Sa paglilinaw naman ni PENR Officer Diaz, since ang PAMB ay isang board, usually ay
783 nagkakaroon ng resolusyon wether mag-iisyu ng PAMB clearance or not. Kung hindi natin maiisyu
784 ngayon ang clearance ay ilagay na lamang sa minutes iyong hinihingi, at kung may mga karipikasyon pa
785 ay pwede namang pag-usapang muli.

786 Sa pagtatapos, sinabi ni Kgg. Larga na in principle ay willing na ang PAMB to give clearance but
787 this time ay hindi pa ito maibibigay unless ma-satisfy ng DPWH iyong mga requirements na hinihingi ng
788 body.

789 **4. Proposed Small Water Reservoir at brgy. Masalukot, Devilla & Makulapnit, Santa Cruz**

790

791 Sa pagsisimula ay binati ni Engr. Roberto Z. Ricohermoso, Municipal Assessor at OIC,
792 Waterworks Superintendent ng isang isang maka-kalikasang hapon at masaganang tubig ang kapulungan
793 kasunod ang pagpapakilala niya sa kanyang mga kasamahan sa Waterworks.

794 Kaya umano sila ay dumudulog sa PAMB ay upang mag-secure ng PAMB clearance para sa
795 kanilang proposed project/development ng additional water sources ng Bayan ng Santa Cruz. Ayon sa
796 kanya, ito ay matatagpuan sa Barangay Masalukot kung saan mayroong bago at ina-apply din nila iyong
797 mga dati ng naitayo dahil kasalukuyan silang nag-aapply sa National Water Resources Board (NWRB)
798 para sa issuance ng water permit. Ayon pa sa kanya, ang dalawang water sources ay matatagpuan sa

799 barangay Makulapnit habang ang isa naman ay nasa Barangay Masalukot. Ang dalawang sources na nasa
800 Makulapnit ay existing na at ginagamit bilang supply ng Municipal Waterworks System at ang isa naman
801 ay bagong development ang nasa Barangay Masalukot. Sapagkat ang tubig ayon sa kanya ay buhay kung
802 kaya't ang kanilang local chief executive ay hindi tumitigil sa pagdevelop ng municipal waterworks
803 system sapagkat ito po ay kanyang priority project. At bilang priority project ay naglaan ito ng Php.15,
804 000,000.00 last year para sa development ng Masalukot Water Source. Ito po aniya ay mayroon ng
805 program of works at nakasalang na rin para sa public bidding pero hindi pa ito ia-award unless otherwise
806 ay makakuha ito ng Environmental Management Bureau (EMB) Clearance

807 Kaugnay nito, tinawag niya si G. Diomedes Valet para sa kanyang pagbibigay ng brief overview
808 kung ano nga ba iyong Municipal Waterworks System sa kasalukuyan. Ipinaabot naman ni G. Valet ang
809 kanyang pasasalamat sa kapulungan at kay Kgg. Teodoro R. Ramos dahil nakilala umano nila ang PAMB.
810 Ayon sa kanya, wala silang alam tungkol sa PAMB hanggang sa nag-survey sila sa Barangay Masalukot,
811 Santa Cruz at dito ay nabanggit ni Kgg. Ramos ang tungkol dito. Ito umano ang dahilan kung bakit sila
812 nadirito at dumudulog sa PAMB dahil kinakailangan pala na kung papasok sa mga protected area at
813 masasakupan ang PAMB ay kailangan nilang humingi ng pahintulot at mag-apply ng mga clearances.

814 Sa kanyang pagpapatuloy, ang Municipal Waterworks System ng Bayan ng Santa Cruz ay binubuo
815 ng pitong (7) sources na surface water at bina-buck-up ng mga deepwells. May proposal umano sila sa ng
816 sources dahil inabot na rin lamang nila ang mga dati ng sources. Dahil kilala na rin nila sa ngayon ang
817 PAMB ay gusto rin nilang i-apply ang mga nabanggit niyang mga sources upang mabigyan ng clearance
818 para naman sa pag-apply nila ng water permit sa NWRB.

819 Kasunod niyang ipinakita ang slides kung saan makikita ang Makulapnit source at Anhawan
820 sources. Halos magkatabi lamang ito ayon pa sa kanya at ang diversion road nito ay papunta sa Barangay
821 Pag-asa Water Tank. Ipinakita din niya ang larawan ng Anhawan sources kung saan mapapansin na nag-
822 oover flow ang tubig dito. Hindi umano sila nagdedesenyong ng catchment na hindi mag-oover flow ang
823 tubig dahil talagang noong araw pa man ay ayaw nilang masira ang downstream ng mga ginagawang
824 catchment.

825 Kasunod niyang ipinakita ang Masilig sources, nag-oover flow din umano ang tubig dito kagaya
826 ng sa Anhawan. Gayundin ang Banogbog Water source na ang diversion road naman ay papunta sa grid
827 line kung saan dumaan ang linya noong nanggaling sa Makulapnit.

828 Sinundan ito ng Libjo Catchment na ang diversion road ay patungo sa Banahaw Water Tank.
829 Ipinakita niya ang kuhang larawan ng water source at catchment. Idinagdag pa niyang matanda na ang
830 nandoong catchment.

831 Kasunod niyang ipinakita ang larawan ng Kiñaman 1 & 2 sources na sinundan ng Bangcuangan
832 Source na ang diversion road ay patungo sa Banahaw Water Tank. Maliban sa nailahad niyang mga water
833 sources ay mayroon ding mga deepwell na matatagpuan sa Baliis, Lapu-lapu, Matalaba, Tawiran at Napo,
834 Santa Cruz.

835 Ang Municipal Waterworks System ng Santa Cruz ay mayroong 18 zones na naseserbisuhan ng
836 tubig. Ang mga sumusunod ay ang nakukuhang tubig sa kasalukuyan: Sa Makulapnit ay nakakakuha ng
837 4.25 liters (Average) ang total output/source ay 367,200 liters per day. Makulapnit II ay 3.25 liters
838 (average) at ang total output/source ay 280,800 liters per day. Ang Banogbog po ay mayroong 3 liters
839 (average) at mayroong total output/source na 259,200 liters per day. Ang Kiñaman 1 ay 2.25 liters at
840 194,400 liters/day at ang Kiñaman II ay mayroong 2.75 at 237,600 liters/day. Ang Libjo ay mayroong 4.5
841 at Bangcuangan ay 3.5. Ang lahat naman ng deepwells ay nakukunan na ng 252,000 liters/day. Ang
842 kanilang total output ay 2,282,400.00 liters.

843 Ito umano ang dahilan kung sila pumasok ang Masalukot source. Ang total demand nila sana ay
844 2,533,200.00. Nagkaroon lamang sila ng initial output na 2,282,400.00 kaya nagkaroon pa ng shortage na

845 11% base total demand. Kung mapagbibigyan umano sila sa pamamagitan Masalukot source sa itatayong
 846 catchment ay makakapag-produce sila ng 129,600 liters/day na makakatulong ng malaki sa kanila. At sa
 847 all-in-all demand ay makakabawas ito sa pangangailangan nilang tubig.

848 Si G. Ace Byron Q. Rodenas. C.E. Aide ay nagkaroon din ng presentasyon tungkol naman sa
 849 proyektong "Installation of pipelines & water catchment at Brgy. Masalukot, Santa Cruz". Sa kanyang
 850 introduksyon ay inilahad niya sa kapulungan ang magiging daloy ng kanyang presentasyon. Ayon sa
 851 kanya, sa intro/project description ay dito makikita kung ano ba iyong gusto natin ma-achieve. Ang Site
 852 Develoment Plan ay para ma-visualize kung hanggang saan nag-i-strech ang project. Bahagi ng kanyang
 853 presentasyon ang target beneficiary ng proyekto buhat sa barangay and of-course ang water demand para
 854 maging basis naman kung ilang bahagdan ba iyong magiging tulong tinutukoy niyang proyekto and of-
 855 course para ma-way natin yung strengths over weaknesses (SWOT Analysis) and finally the
 856 implementation phase kung gaano katagal ang proyekto.

857 Basically, 12,875 Linear Meter stretch of pipelines na magmumula sa dalawang sources. Ang isa
 858 ay magmumula sa back-up nila sa Masalukot na mayroong dati ng sources pero kukuha lamang sila ng
 859 bahagya at ang isa naman ay doon sa Itim na Sapa. The designed to mitigate the recurrent water shortage
 860 for 5 barangays (five barangays but there are 3 barangays which is common problem area and that is
 861 Napo, Tawiran and Taytay at ang dalawa would be new beneficiary of the pipelines (Masalukot & Pulong
 862 Parang).

863 Para naman sa Site Development Plan ay sinabi niyang all the way from kabundukan mula sa
 864 Masalukot at Itim na Sapa will stretch down up to the intersection of Barangay Napo at papasok doon sa
 865 intersection sa Taytay.

866 Sang-ayon sa kanyang naunang ibinigay na impormasyon. Mayroong existing sources kung sa
 867 makakakuha sila ng .5 liters/second para flow rate. Ang main focus umano nila ay ang Itim na Sapa since
 868 pumunta sila don personally at kanyang nakita ang nag-ooverflow na source. Idinagdag pa niyang,
 869 magandang source ito at pakikinabangan ng kanyang mga kapwa mamamayan ng Santa Cruz. And of-
 870 course pakikinabangan pero isaalang-alang pa rin ang kalikasan.

871 Ang mga barangay na makikinabang sa proyekto ay ang Napo, Taytay, Tawiran, Pulong-Parang
 872 and Masalukot, Santa Cruz.

873 Kasunod niyang tinalakay ang existing consumption, na ayon sa kanya ay merely chop of data na
 874 pinagbasehan ng nabanggit ni Sir Valet na by at least 48% ay male-lesser ang water shortage.
 875 Focus tayo sa target water to be extracted. So yung, when we measure actually there on the back up source
 876 (Itim na Sapa) in average namin mga 5 liters per second yung pwede natin makuha so since yung nga po
 877 meron silang existing don sa Backup ay .5 lang po ang kukunin natin dun at doon sa Itim na Sapa which
 878 is yung malakas ay 1 liters per second with a total of 1.5 liters per second. And then jan nap o nakuha
 879 yung 129, 600 liters a day na makakatulong na ma-achiev yung 48% as earlier mention po.

880 Kasunod niyang ibinigay ang Strength Weaknessess Oppurtunity Threats (SWOT) analysis at ang
 881 Implementation Plan ng proposed project.

882 Si G. Romeo M. Davalos, Jr. ay nagkaroon ng katanungan kung iyong mga water sources ba ay
 883 sapat para sa maga taga-Santa Cruz 24/7 o mayroong oras para sa pagsu-supply.

884 Bilang tugon, sinabi ni G. Valet na hindi ito sapat ang sistema nila ay ilalagay lamang lamang sa
 885 reservoir at ire-release. Mayroon din silang mga deep wells na binubomba ngunit hindi naman pwedeng
 886 gamitin ang mga pump ng 24/7.

887 Nabanggit din ni G. Davalos na ang Makulapnit River ay sakop ng Santa Cruz at mayroong
 888 malaking volume ng tubig.

889 Sinabi naman ni G. Valet na mayroon ng developer na buhat sa probinsya na Palawan ang
890 nagtungo upang tingnan ito subalit lumabas sa pagsusuri na mayroon itong mataas na heavy metal content
891 kung kaya hindi siya ginamit.

892 Ayon naman kay G. Davalos, sa kasalukuyan ay marami ng teknolohiya para maalis ang mga
893 heavy metals na iyon.

894 Sinabi naman ni G. Valet na iyon ang kanilang immediate solution para sa mga darating na
895 phenomenon. Sinang-ayunan din niya ang naging mungkahi ni G. Davalos at sinabing mayroon silang
896 proposal na facilities subalit malaki ang pondong kakailanganin para maisakatuparan ito.

897 Sinabi pa rin ni G. Davalos na kaya naman niya iminumungkahi na i-explore ng LGU Santa Cruz
898 ang Makulapnit River pagdating sa water system nila ay para maibsan ang kanilang pag-iisip dahil threat
899 umano sa kanila ito.

900 Ayon naman kay G. Valet ay may ginawa siyang proposal na yung kukuning tubig sa Makulapnit
901 River ay hihigupin papunta sa Sityo Matalim, Caganhao, Santa Cruz kung saan doon sana maglalagay ng
902 treatment facility at ang malaking reservoir ang magbibigay tubig papuntang Bayan ng Santa Cruz via
903 gravity full. Ang magiging consumption niya aniya ay ang pumping mula Makulapnit River pataas pero
904 hindi pa rin ganoon kadali dahil sa maraming inputs na kakailanganin.

905 Napuna naman ni Kgg. Benjamin M. Larga na bukas ang mga catchment o spring box kung kaya
906 naitanong niya kung paaano isi-secure ng mga involve sa waterworks ang tubig na pumupunta sa mga
907 tangke.

908 Tinugon naman ito ni G. Valet na mayroon silang tender o watch man na siya ring caretaker ng
909 mga water sources. Sila lamang umano ang gumagalaw sa lugar para imonitor kung mayroong pumapasok
910 at may reporting silang ginagawa na isinusimite sa opisina.

911 Naitanong pa ni Kgg. Larga na kung mapapayagan ba ng PAMB ang Masalukot source ay masa-
912 satisfy ba nila ang water requirement noong mga nabanggit na mga barangay.

913 Sinagot naman ito ni G. Valet at sinabi na kung makakpag-generate sila ng 129,600 liters/day ay
914 matutugunan nila ang pangangailangan ng mga nasabing barangay.

915 Naitanong din ni Kgg. Crisostomo N. Monterey kung mayroon bang mapuputol na puno kaugnay
916 ng proyekto. Sinagot naman ito ni G. Valet at sinabing walan maapektuhan puno ang proyekto at maaari
917 din aniya silang magpatanim sa paligin ng mga water sources.

918 Pagdating naman sa usapin ng permitting, naitanong ni PENR Officer Imelda M. Diaz kung
919 mayroon na ba silang water permit.

920 Umamin naman si G. Valet na sa kasalukuyan ay wala pa silang water permit at ang lahat umano
921 ng binanggit niyang mga sources ay ia-apply nila ng water permit kaya kakailanganin nila ang tulong ng
922 PAMB.

923 Nilinaw naman ni PENR Officer Diaz na ang water permit ay iniisyu ng NWRB.

924 Nabanggit naman ni Engr. Roberto Ricohermoso na nakapag-apply na sila sa NWRB at isa umano
925 sa requirement ang PAMB Clearance.

926 Si Kgg. Teodoro Ramos ay nagbigay din ng reaksiyon at sinabing dati ng may linya ng tubig at
927 matagal na umano ito sa loob ng protected area at talagang pinakikinabangan na nila sa barangay. Sobra-
928 sobra aniya sa kanilang barangay ang tubig kung kaya't ito ang inirekomenda nila. Gayon man,
929 ipinagbigay-alam din niya sa mga tauhan ng Municipal Waterworks na bago sila gumawa ng bagong

930 catchment at maglinya ng mga tubo ay makipag-coordinate muna sila sa PAMB dahil papasok sila sa
931 protected area. Nabanggit din niyang sa lugar ding iyong nakalagay ang NGP project ng DENR.

932 Nilinaw naman ni PASU Emeterio M. Recto na iyong inilahad kanina ay hindi lahat concern ng
933 protected area. Karamihan ay nasa lowland at kung handa naman silang mag-rehabilitate ay ang
934 pinapananim ng DENR ay mga endemic species o iyong naturally growing sa lugar.

935 Dahil dito, naitanong ng Pansamantalang Tagapangulo kung ilan bang water sources ang pumasok
936 sa protected area.

937 Ayon naman kay G. Valet, dalawa (2) ang nasa Barangay Makulapnit at ang ikatlo ay iyong
938 propose nila sa Masalukot.

939 Naitanong din ni PASu Recto kung gaano ba kalaki ang sukat na spring box/catchment ang
940 gagawin. Wala namang specific na sukat ng catchment na ibinigay si G. Valet at ayon sa kanya ay salak
941 lamang ang gagawin dito.

942 Ayon naman kay PASu Recto, ang mga development gaya ng water sources ay required i-apply
943 ng Special Agreement in Protected Areas (SAPA) pero kung hindi naman ganoon kalaki ay Memorandum
944 of Agreement (MOA) lamang ang irerequired.

945 Nilinaw naman ni PENR Officer Diaz kay PASu Recto kung mayroon bang threshold kung gaano
946 kalaki ang nagpo-fall sa SAPA at gayundin sa MOA.

947 Base umano sa kanyang pagtatanong sa kanilang ginawang pagsasanay tungkol dito ay iyong
948 simpleng disenyo ng catchment ay MOA lamang. Sinabi din niyang magtatanong din siya ukol dito at
949 kaagad na ipaabot sa mga tauhan ng municipal waterworks.

950 Naitanong din ni Engr. Arlyn S. Jarabe kung nai-apply na ba ito ng Environmental Compliance
951 Certificate (ECC) o Certificate of Non-Coverage (CNC).

952 Nai-apply na nila umano ang Masalukot source pero requirement aniya ang PAMB clearance sang-
953 ayon kay G. Valet.

954 Iminungkahi naman ni Engr. Jarabe nai-furnish ng kopya ng proposal at ibang pang pertinent
955 documents ang PAMB para mayroong reference.

956 Ang tubig ay buhay ayon kay Kgg. Larga at mayroon aniyang kakulangan ng tubig sa Bayan ng
957 Santa Cruz at isa ding requirement ang PAMB clearance kung kaya't malugod siyang naghain ng mosyon
958 upang bigyan ng pahintulot (clearance) ang inilatag na proyekto ng kinatawan ng waterworks na
959 pinangalawahan ni Kgg. Teodoro R. Ramos.

960 Bago ang pagtatapos ng usapin, si PENR Officer Diaz ay nagbigay ng reaksiyon na okay sa body
961 ang pag-iisyu ng clearance sa idinulog na proposal subalit hindi nakadalo ng personal ang PAMB
962 Chairperson na si RED Lormelyn E. Claudio. Dahil dito, imungkahi niyang ilagay na kolatilya sa
963 gagawing resolusyon na ang proponent ay magsusumite ng pertinents documents kaugnay ng proyekto
964 para maging reference ni RED Claudio.

965 Sa pagtatapos, pinasalamatan ni Engr. Ricohermoso ang kapulungan at hiniling na kung ano pa
966 iyong mga kinakailangang dokumento ay mabigyan sila ng advise para mai-comply nila ito kaagad.

967 ***Proposed Capacity Building for PAMO Staff/Personnel & PAMB Members***

968 Ipinagbigay-alam ni PASu Emeterio M. Recto sa kapulungan na magkakaroon ang PAMO Staff
969 at PAMB-MWS members ng dalawang (2) Capacity Building ngayong taon. Ayon pa sa kanya, tentatively
970 ay nakaiskedyul itong magawa sa buwan ng Hunyo at Setyembre kung saan live-in at 2-3 days ang
971 inaasahang araw ng pagsasanay.

Iminungkahi naman ni G. Romeo M. Davalos, Jr. na mai-set na ni PASu Recto ang tentative date ng proposed capacity building.

Si Kgg. Benjamin M. Larga ay nagkomento rin at sinabing ang buwan ng Setyembre ay abala na dahil sa nalalapit na Barangay Election.

Bilang tugon, sinabi ni PASu Recto na ikokonsider ng PAMO ang mga naging komento ng kapulungan at nangakong iikutan na lamang ang mga PAMB member upang tiyakin kung sinu-sino iyong mga makadadalo sa naturang pagsasanay.

5. *Updating of SRPAO/SEAMS within Marinduque Wildlife Sanctuary*

Binati at pinasalamatan ni ECOMS II Alvin L. Pergis ang kapulungan bago dumako sa kanyang presentasyon. Ayon sa kanya, ang kaniyang ilalahad ay karagdagang impormasyon lamang sa naunang pag-uulat ni PASu Emeterio M. Recto.

Sa kanyang pagpapatuloy, inilahad niya sa kapulungan ang pagkakasunod-sunod ng mga gawain na nakapaloob sa implementasyon ng Socio-Economic Assessment and Monitoring System (SEAMS) na nakasaad sa **Biodiversity Management Bureau (BMB) Technical Bulletin No. 2016-06 (*Specifying the guidelines for conducting Socio-Economic Assessment and Monitoring System (SEAMS)*)**. Ito aniya ay nagsisimula sa team organization hanggang sa report generation.

Ayon sa kanya, ang pangunahing aktibidad sa programang ito ay ang monitong ng mga tenured migrant gamit ang SEAMS Tool at ang performance indicator naman ay number of tenured migrants (Household Head) monitored using SEAMS Tool (Questionnaire Form 1).

Idinagdag pa niya na ang target na bilang ng tenured migrants na imo-monitor ay 551 sa kabuuan at inaasahang matatapos sa huling kwarter ng taon at mayroong allotment na Php.195,000.00.

Para naman sa Summary of SEAMS Accomplishment, ipinagbigay-alam ni ECOMS II Pergis na mayroon na silang 125 HH/Tenured Migrants na na-interview, na-geotag ang homelots at farmlots at na-assess ang present development/improvement sa lugar na kanilang pinamumususyunan. Ito ay buhat sa Barangay Tumagabok, Boac; Malbog at Sihi, Buenavista; Sibuyao at Nangka, Torrijos; at Tambangan, Santa Cruz.

Kasunod niyang ipinakita ang mga kuhanang larawan ng mga gawain/aktibidad sa barangay ng PAMO kaugnay sa implementasyon ng SEAMS.

Kanya ring ipinagbigay-alam na walang identified tenured migrants sa Barangay Tugos at Balagasan, Boac.

Iminungkahi naman ni Kgd. Johnny C. Francisco na maisama din sa SEAMS ang nasa Sityo Nabaid, saklaw ng Antipolo, Gasan.

Bilang tugon, nilinaw naman ni PASu Recto na sa kasalukuyan ay iyong 551 HH/Tenured Migrants muna ang kanilang uunahin bahagi ng updating pero kanila din umanong ikokonsider ang naging mungkahi.

6. *Clarification from the Department of Agrarian Reform Officer regarding issues and concerns on CLOA within Timberland/Protected Area.*

Sa pagsisimula ng usapin, sinabi ni MARPO Rosavilla M. Davalos na ang ibang isyu ay napag-usapan na pero kung mayroong pang isyu/tanong/query ay hinikayat niyang ipaki-raise na lamang ito. Bago ang kanyang pagpapatuloy ay nagkaroon siya ng klaripikasyon kay PENR Officer Imelda M. Diaz

tungkol sa Certificate of Land Ownership Award (CLOA) na nag-fall under timberland o forest land. Naitanong din niya kung ano na ang mangyayari sa kanilang mga Agrarian Reform Beneficiary at kung iisyuhan ba sila ng Certificate of Stewardship Contract (CSC).

Pinasalamatan naman ni PENR Officer Imelda M. Diaz ang huli at sinabing wala siyang categorical na sagot sa naging katanungan dahil pinag-uusapan umano ito sa higher level at maraming opsyon na posible. Ang nabanggit aniya ni MARPO Davalos ay isang posibleng opsyon pero depende pa rin umano ito sa kondisyon. Ayon pa sa kanya na batid ng lahat na mayroong lalabas na proyekotng SPLIT na sa panahon pa ni President Rodrigo Roa Duterte winowork-out subalit ang kausap ng Department of Agrarian Reform (DAR) dito ay ang Land Management Bureau (LMB) at saka ang Regional Office ng DENR. Medyo naririnig lamang umano nila ito pero hindi pa ito niro-roll out. Sinabi pa niya na hindi pa ito resolbado iyong may titulo ay nasa timberland/forest land ay pwede ng magproceed sa subdivision dahil ito aniya ang dini-discuss ng mga mga USEC ng DENR na nakikipag-usap sa DAR. Ang DAR naman ay kinokonsider din ito kaya hindi aniya inuunang i-subdivide ang nasa timberland pero ang naging tanong ni MARPO Davalos ay isang posibilidad.

Naitanong din ni MARPO Davalos kung ano ba ang pwede nilang maisagot tungkol sa isyu kung sakaling magtatanong ang kanilang Agrarian Reform Beneficiary.

Sinabi naman ni PENR Officer Imee na actually ay hindi naman siya basta may keyword din aniyang ginagamit na ang titulo daw ay nire-recognize pa rin. Iyon ay pampalakas loob doon sa mga holder ng titulo pero hindi naman ibig sabihin ay hindi na magkakaroon ng next step. Mahirap aniyang magbigay ng categorical na sagot sa naging katanungan. Idinagdag pa niya na ang sinasabi na lamang dahil nakaposisyon ka sa isang lugar ay hindi ka parang basta-basta tsutugiin na lamang. Halimbawa, nakita na titulado at mayroon kang improvement na ginawa doon, may niyugan ay hindi naman aniya basta sasabihin ng Gobyerno na umalis ka diyan. Nilinaw pa niya na dadaan ito sa ng proseso pero kung sasabihing ia-affirm ang titulo ay hindi niya sinasabing ganoon kasi the fact na siya ay timberland ay magiging bias naman aniya sa constitutions.

Kinumpirma din ni PENR Officer Diaz kay Atty. Ruis M. Selva na ang Alienable & Disposable Land lamang ang pwedeng matituluhan kaya kung in the past ay natituluhan ito ay iresolve aniya talaga ito. Marami naman aniyang opsyon at baka nasa kapatagan din lamang iyong lupa pero nagmumukhang timberland siya ay baka isa ring isyu ang reclassification. I-reclasify muna para hindi na siya timberland, pwede din po yun. Hiniling din niya na huwag muna aniyang ikwento sa mga kababayan ang tungkol sa reclassification at baka akala nila ay overnight lamang ang proseso nito.

Ayon pa kay MARPO Davalos, ito ang dahilan kung bakit hanggang ngayon ay hindi pa rin maaprubahan iyong Joint Agreement Order ng DENR/LRA/DAR dahil nandoon ang Implementing Rules and Regulations (IRR).

F. Iba pang paksang pinag-usapan (Other matters)

a. Updates ng panukalang Dam Project ng National Irrigation Administration (NIA) sa Barangay Bagtingon, Buenavista

Ang paksang ito ay hindi napag-usapan sapagkat walang nakadalang kinatawan mula sa National Irrigation Administration (NIA) upang magbigay ng updates tungkol sa proposed dam project ng ahensya.

b. Enhanced National Greening Program (ENGP) Project Report

Binati at pinasalamatan ni Forester II Maria Elena Parañaque ang kapulungan bago dumako sa kanyang pag-uulat. Ayon sa kanya, ang kanyang iuulat ay ang tungkol sa estado implementasyon ng Enhanced National Greening Program (ENGP) para sa taong 2023 ng PENRO Marinduque.

Sa kanyang pagpapatuloy ay sinabi niyang noong nakaraang taon (2022) ang Enhanced NGP ay nakapag-implement ng proyekto sa Barangay Makulapnit, Santa Cruz na saklaw ng Protected Area (PA). Ang proyektong ito ay may kabuuang sukat na 70 ektarya na kung saan ang kalahati nito ay nataniman ng indigenous forest trees at kalahati ay nataniman din ng other fruit fruit trees. Ito rin aniya ay mayroong on-going Year 3 Maintenance and Protection.

Gayundin sa Barangay Devilla, Santa Cruz na kung saan ay mayroong 20 ektaryang nataniman. Ang 13 ektarya nito ay planted production forest habang ang natitirang 7 ektarya ay within the production forest.

Ang Barangay Masalukot, Santa Cruz ay mayroon ding 25 ektaryang napanatiman na kung saan ang 13 ektarya ay planted production forest at ang 12 ektarya ay nasa production forest. On-going din ayon kay For. Parañaque ang Year 2 Maintenance and Protection nito.

Ang Barangay ng Malibago, Torrijos ay mayroon ding 32 ektaryang nataniman kung saan 24 ektarya dito ay planted within protection forest habang ang nalalabing 8 ektarya ay within the production forest.

Ayon din kay For. Parañaque, ang mga nabanggit niyang mga lugar o barangay ay siya ring mga barangay na inihiingi nila ng clearance o pahintulot ng PAMB last year upang mataniman.

Sa kanyang pagpapatuloy, sinabi niyang sa taong ito ng patuloy na implementasyon ng proyektong Enhanced NGP ay on-going ang Year 3 Maintenance and Protection ng Barangay Makulapnit, Santa Cruz. Ang mga Barangay naman ng Devilla at Masalukot, Sta. Cruz at Malibago, Torrijos ay on-going din ang Year 2 Maintenance and Protection at ang partner stakeholders dito ay ang concerned barangays.

Aniya, ang mga nabanggit niyang mga Barangay ay nakapaloob sa protected area para sa taong 2023 ng implementasyon ng Enhanced NGP sa ilalim ng PENRO Marinduque. Kaugnay nito, hiniling ni For. Parañaque ang patuloy na pagsuporta ng PAMB upang maging tuloy-tuloy ang implementasyon nito sa mga nabanggit niyang barangay.

Kanya ring ipinabatid sa PAMB ang implementasyon ng Enhanced NGP para sa taong 2024. Ito ay para sa mga natitirang lugar na saklaw ng protected area na matatagpuan sa Barangay Masalukot, Santa Cruz at Malibago, Torrijos. Para sa taong 2024, ang Enhanced NGP ay mgkakaroon muli ng 15 hectares para sa New Plantation Establishment sa barangay Masalukot, Santa Cruz at Year 3 Maintenance and Protection para sa 25 ektaryang matataniman ngayong taon.

Sa barangay Malibago, Torrijos naman ay magkakaroon din ng 10 hectares New Plantation Establishment at ang Year 3 Maintenance and Protection sa taong 2024.

Ayon pa kay For. Parañaque, ang barangay Devilla, Santa Cruz ay na-maximize na ang development ng lugar pero mayroon pa din silang Year 3 Maintenance and Protection ng 20 ektaryang nataniman na sa taong 2022.

1119 Ito aniya ang kanilang hinihiling sa PAMB upang masuportahan ang implementasyon nito.
 1120 Mayroon pa din aniyang plantation development sa barangay Sibuyao at Talawan, Torrijos subalit hindi
 1121 na umano parte ng protected area. Idinagdag pa niya na ang kaniyang ipinresent lamang ay iyong areas
 1122 within PA at kanila itong inire-request ng resolusyon ng PAMB para sa implementasyon nito sa
 1123 kasalukuyang taong (2023) at panibagong proyekto sa 2024.

1124

1125 Pabiro namang naitanong ni Kgg. Benjamin M. Larga kung bakit pawang mga barangay lamang
 1126 ng Bayan ng Santa Cruz ang binabanggit ni For. Parañaque. Ayon pa sa kanya, nais din niyang
 1127 mapataniman ang mga tabing ilog at kalsada sa kanilang Barangay. Para umano itong Barangay
 1128 Forest/Communal Forest kung saan ay maaari ring anihin ang mga puno.

1129

1130 Ipinagbigay-alam naman ni For. Parañaque sa kapulungan na mayroon ng request sa opisina si
 1131 Kgg. Larga. Si Kgd. Lito Montiano ay humiling din na mabigyan ng seedlings na itatanim umano nila sa
 1132 kanilang barangay na sinagot naman ni For. Parañaque na magpadala lamang ng request sa opisina.

1133

1134 Sa pagtatapos, sinabi ni Kgg. Larga na supportive naman ang DENR sa mga ganoong proyekto at
 1135 kailangan aniya talaga itong suportahan ng Barangay. Kanya ring iminungkahi na magpasa ng resolusyon
 1136 ang PAMB upang suportahan ang implementasyon ng Enhanced NGP sa looban ng protected area o MWS
 1137 para sa taong 2023 at 2024.

1138

1139 ***c. Memorandum of Agreement (MOA) sa pagitan ng Department of Environment and Natural***
 1140 ***Resources (DENR), Department of Agrarian Reform (DAR) at Local Government Unit (LGU) Malbog,***
 1141 ***Buenavista na may kaugnayan sa proyektong “fuel wood production”.***

1142 Ayon kay Kgd. Radito A. Alvarez, ang samahan ng Malbog Upland Farmers Association (MUFA)
 1143 ay nagkaroon ng Memorandum of Agreement (MOA) sa pagitan ng DENR at DAR. Fuel Wood Plantation
 1144 umano ito na may sukat na 50 ektarya at di umano ay naitatag noong taong 2017. Sa kasalukuyan ay hindi
 1145 na umano sila binibigyan ng karapatan na kumuha ng mga ulinging kahoy sa lugar. Ang layunin aniya
 1146 nito noon ng naturang proyekto ay upang mabawasan ang pag-uuling at pagpuputol ng kahoy.

1147 Ayon naman kay PENR Officer Imelda M. Diaz at MARPO Rosavilla M. Davalos ay hindi nila
 1148 alam ang tinutukoy na MOA ni Kgd. Alvarez gayon pa man ay nangako ang dalawa na kanila itong ibi-
 1149 verify sa kanilang respective offices.

1150 Nabanggit naman ni Kgd. Alvarez na si Engr. Anton M. Llanes ang signatory ng MOA sa DAR.
 1151 Nangako din siyang hihingi ng kopya ng MOA para sa susunod na pagpupulong.

1152 Inulit naman ng Tagapangulo ang naging mungkahi at sinabing posibleng sa susunod na
 1153 pagpupulong na ng PAMB ito mapag-uusapan.

1154 Pabiro namang iminungkahi ni. G. Davalos na si Kgg. Alex N. Montiano muli ang magpi-preside
 1155 ng meeting upang mabigyan ito ng tugon.

1156 **G. Pagtatakda ng araw at lugar ng sunod na pagpupulong**

1157

1158 Hindi nagkaroon ng pagtatakda ng araw at petsa ng susunod na regular na pagpupulong ng MWS-
 1159 PAMB kung kaya't ito ay iniaatas na lamang ng Tagapangulo sa Kalihim ng PAMB.

1160

1161 **H. Pagtitindig sa pagpupulong**

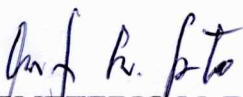
1162

1163 Ang pagpupulong ay itinindig ng Tagapangulo sa ganap na ika-4:02 ng hapon na sinang-ayunan
 1164 ng nakararami.

1165

Bago ang pansamantalang paghihiwalay ay pinasalamatan ni PASu Emeterio M. Recto ang mga nagsipagdalo sa pagpupulong kasunod ang pagbibigay ng paalalang kumpletuhin ng LGU Santa Cruz at DPWH ang iba pang mga dokumento na may kaugnayan sa tinalakay na proyekto.

Inihanda ni:

EMETERIO M. RECTO
Protected Area Superintendent
Kalihim ng PAMB

Pinatotohanan ni:

KGG. ALEX N. MONTIANO
Punong Barangay, Canat, Boac/MWS-PAMB Member
(Pansamantalang Tagapangulo)

Pinagtibay:

LORMELYN E. CLAUDIO, CESO IV
Regional Executive Director, DENR MIMAROPA Region
Chairperson, PAMB-MWS

**HALAW SA KATITIKAN NG IKALAWANG REGULAR NA PAGPUPULONG NG
PROTECTED AREA MANAGEMENT BOARD (PAMB) EN BANC NG MARINDUQUE
WILDLIFE SANCTUARY (MWS) NA GINANAP NOONG IKA-27 NG ABRIL, 2023 SA
A & A BEACH RESORT/RESTAURANT AND CATERING SERVICES,
LAYLAY, BOAC, MARINDUQUE**

PANGALAN

POSISYON/AHENSYA/BARANGAY

MGA DUMALO:

1. For. Imelda M. Diaz	OIC-PENR Officer, PENRO Marinduque (<i>Rep. of RED/PAMB Chairperson Lormelyn E. Claudio</i>)
2. Engr. Arlyn S. Jarabe	Project Evaluation Officer III/ OIC-PG-ENR Officer
<i>Representative of Gov. Presbitero J. Velasco</i>
3. Kgg. Enrique P. Landig	Punong Barangay, Balagasan, Boac
4. Kgg. Crisostomo N. Monterey	Punong Barangay, Boi, Boac
5. Kgg. Alex N. Montiano	Punong Barangay, Canat, Boac (<i>Presiding Officer</i>)
6. Kgg. Reynaldo M. Lingon	Punong Barangay, Hinapulan, Boac
7. Kgg. Benjamin M. Larga	Punong Barangay, Tugos, Boac
8. Kgg. Rizal L. Basco, Jr.	Punong Barangay, Tabionan, Gasan
9. Kgg. Dante M. Marinduque	Punong Barangay, Sihi, Buenavista
10. Kgg. Teodoro R. Ramos	Punong Barangay, Masalukot, Santa Cruz
11. Kgg. Sabino R. Rojo	Punong Barangay, Malibago, Torrijos
12. Kgg. Jessie R. Peralta	Punong Barangay, Nangka, Torrijos
13. Kgd. Lito M. Montiano	Barangay Kagawad, Binunga, Boac (<i>Rep.</i>)
14. Kgd. Matiaz E. Felipe	Barangay Kagawad, Duyay, Boac (<i>Rep.</i>)
15. Kgd. Johnny C. Francisco	Barangay Kagawad, Bagtingon, Buenavista (<i>Rep.</i>)
16. Kgd. Alejandro Napigkit	Barangay Kagawad, Antipolo, Gasan (<i>Rep.</i>)
17. Kgd. Radito A. Alvarez	Barangay Kagawad, Malbog, Buenavista
18. Engr. Roberto Z. Ricohermoso	Municipal Assessor/OIC-Waterworks, LGU Santa Cruz
19. Gng. Buenaflor P. Reforma	Administrative Officer II, LGU Torrijos (<i>Rep. of MPDC Eugenia DL. Cruzado</i>)
20. G. William Shane S. Maling	Project Tech. Aide I, (<i>Rep. of DOST-Marinduque</i>)
21. Dr. Doreen R. Mascareñas	Assoc. Professor III, MSC (<i>via zoom</i>)
22. Bb. Greta C. Sumagui	MENRO Staff-LGU Buenavista (<i>Rep. of Mayor Eduard L. Siena</i>)
23. G. Gerardo M. Jamilla	STO Officer, DOT-Marinduque (<i>Rep.</i>)
24. PLTCOL Elmer L. Manalo	C, PCADU, PCO, Marinduque PPO (<i>Rep.</i>)
25. G. Romeo M. Davalos, Jr.	SWMAO, LGU-Boac (<i>Rep. of LGU Boac</i>)

MGA HINDI DUMALO:

1. Cong. Lord Allan Jay Q. Velasco	Representative, Lone District of Marinduque
2. Kgg. Rolando O. Tolentino	Punong Bayan, Gasan, Marinduque
3. Kgg. Gerry M. Malubag	Punong Barangay, Bayuti, Boac
4. Kgg. Lorna M. Jimena	Punong Barangay, Tumagabok, Boac
5. Kgg. Alejandro P. Opis	Punong Barangay, Tambunan, Boac
6. Kgg. Jose O. Sapungan	Punong Barangay, Tigui, Gasan
7. Kgg. Delfin R. Fellizar	Punong Barangay, Devilla, Santa Cruz
8. Kgg. Aristeo R. Rodil	Punong Barangay, Makulapnit, Santa Cruz

9.	Kgg. Bernardo P. Pastoral	Punong Barangay, Tambangan, Santa Cruz
10.	Kgg. Reden G. Fidelino	Punong Barangay, Sibuyao, Torrijos
11.	Gng. Elizabeth E. Manggol	Secretariat Head (MACEC-NGO)
12.	G. Rolinio S. Sajul	Chairman, MUFA (PO)

RESOLUSYON BILANG 2023-003

RESOLUSYON UPANG PAGTIBAYIN ANG KAPASYAHAN NG KAPULUNGAN (*PAMB*) SA PAGBIBIGAY NG PAHINTULOT (CLEARANCE) NA MAISAGAWA ANG PROGRAMANG “INSTALLATION OF PIPELINES & WATER CATCHMENT AT BRGY. MASALUKOT, STA. CRUZ” AT MAINTENANCE OF EXISTING WATER RESERVOIR SA BRGY. DEVILLA AT MAKULAPNIT, STA. CRUZ, MARINDUQUE NA SAKLAW NG PINANGANGALAGAANG-POOK O MARINDUQUE WILDLIFE SANCTUARY (MWS)

SAPAGKAT, ang pangunahing layunin ng *Kapulungan o PAMB* ay mapangalagaan ang samu’t saring buhay ng *Marinduque Wildlife Sanctuary (MWS)* sa pamamagitan ng likas kayang pag-unlad tungo sa pangmatagalang kapakinabangan;

SAPAGKAT, ang lahat ng programang isasagawa sa looban ng nasabing Pinangangalagaang-Pook (*Protected Area*) maging ito man ay pananaliksik (*research*) o pagpapaunlad (*development*) gaya ng pagtatanim ng mga puno ay dapat mayroong kaukulang pagsisiyasat bago bigyan ng kaukulang pagsang-ayon (*clearance*) ng *Kapulungan (PAMB)* para masiguro ang angkop at maayos na pangangalaga dito;

SAPAGKAT, ang Municipal Waterworks ng munisipyo ng Santa Cruz ay dumulog sa PAMB upang mag-secure ng PAMB clearance para sa kanilang proposed project/development ng additional water sources ng Bayan ng Santa Cruz na matatagpuan sa Barangay Masalukot, Devilla at Makulapnit kung saan mayroong bago at dati ng naitayo mga catchment/spring box;

SAPAGKAT, sa kasalukuyan ay nag-aapply ang Municipal Waterworks System sa pangunguna ni Engr. Roberto Z. Ricohermoso para sa issuance ng water permit buhat sa National Water Resources Board (NWRB) na kung saan isa sa mga natukoy na requirements ang PAMB Clearance;

SAPAGKAT, matapos ang talakayan at pagsusuri sa nasabing proyekto ay napag-alaman ng *Kapulungan (PAMB)* na hindi naman ito magdudulot ng negatibong epekto bagkos ito ay makakatulong pa ito sa pangmatagalan na pangangalaga, pagpapaunlad sa *Pinangangalagaang-Pook* at pang-ekonomiyang kapakinabangan ng mga komunidad;

DAHIL DITO, napagpasyahang bigyan ng pahintulot ang proyektong “Installation of pipelines & water catchment at Brgy. Masalukot, Santa Cruz” at maintenance ng existing water reservoirs sa Brgy. Devilla at Makulapnit, Sta. Cruz, Marinduque kalakip ang sumusunod na mga kolatilya gaya ng:

- a. Ipa-furnish ng kopya ng proposal at ibang pang pertinent documents ang PAMB upang magkaroon ng reference.
- b. Magsusumite ng pertinents documents ang proponent kaugnay ng proyekto upang maging reference ni RED Lormelyn E. Claudio.

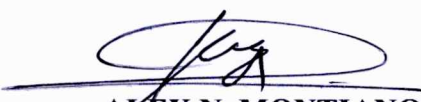
PINAGTIBAY, sa mungkahi ni Kgg. Benjanmin M. Larga na bigyan ng kapahintulutan na maisagawa ang programang “*Installation of pipelines & water catchment at Brgy. Masalukot, Santa Cruz*” sa Barangay Masalukot, Santa Cruz na pinangalawahan ni Kgg. Teodoro R. Ramos at sinang-ayunan ng lahat.

Pinagtibay ngayong ika-27 ng Abril, 2023 sa A & A Beach Resort/Restaurant and Catering Services, Barangay Laylay, Boac, Marinduque.

Inihanda:

EMETERIO M. RECTO
Protected Area Superintendent
Kalihim ng PAMB

Patotoo:

ALEX N. MONTIANO
Punong Barangay, Canat, Boac, MWS-PAMB member
(Pansamantalang Tagapangulo)

Pinagtibay:

LORMELYN E. CLAUDIO, CESO IV
Regional Executive Director, DENR MIMAROPA Region
Chairperson, PAMB-MWS

**HALAW SA KATITIKAN NG IKALAWANG REGULAR NA PAGPUPULONG NG
PROTECTED AREA MANAGEMENT BOARD (PAMB) EN BANC NG MARINDUQUE
WILDLIFE SANCTUARY (MWS) NA GINANAP NOONG IKA-27 NG ABRIL, 2023 SA
A & A BEACH RESORT/RESTAURANT AND CATERING SERVICES,
LAYLAY, BOAC, MARINDUQUE**

PANGALAN

POSISYON/AHENSYA/BARANGAY

MGA DUMALO:

1. For. Imelda M. Diaz	OIC-PENR Officer, PENRO Marinduque (<i>Rep. of RED/PAMB Chairperson Lormelyn E. Claudio</i>)
2. Engr. Arlyn S. Jarabe	Project Evaluation Officer III/ OIC-PG-ENR Officer
<i>Representative of Gov. Presbitero J. Velasco</i>
3. Kgg. Enrique P. Landig	Punong Barangay, Balagasan, Boac
4. Kgg. Crisostomo N. Monterey	Punong Barangay, Boi, Boac
5. Kgg. Alex N. Montiano	Punong Barangay, Canat, Boac (<i>Presiding Officer</i>)
6. Kgg. Reynaldo M. Lingon	Punong Barangay, Hinapulan, Boac
7. Kgg. Benjamin M. Larga	Punong Barangay, Tugos, Boac
8. Kgg. Rizal L. Basco, Jr.	Punong Barangay, Tabionan, Gasan
9. Kgg. Dante M. Marinduque	Punong Barangay, Sihi, Buenavista
10. Kgg. Teodoro R. Ramos	Punong Barangay, Masalukot, Santa Cruz
11. Kgg. Sabino R. Rojo	Punong Barangay, Malibago, Torrijos
12. Kgg. Jessie R. Peralta	Punong Barangay, Nangka, Torrijos
13. Kgd. Lito M. Montiano	Barangay Kagawad, Binunga, Boac (<i>Rep.</i>)
14. Kgd. Matiaz E. Felipe	Barangay Kagawad, Duyay, Boac (<i>Rep.</i>)
15. Kgd. Johnny C. Francisco	Barangay Kagawad, Bagtingon, Buenavista (<i>Rep.</i>)
16. Kgd. Alejandro Napigkit	Barangay Kagawad, Antipolo, Gasan (<i>Rep.</i>)
17. Kgd. Radito A. Alvarez	Barangay Kagawad, Malbog, Buenavista
18. Engr. Roberto Z. Ricohermoso	Municipal Assessor/OIC-Waterworks, LGU Santa Cruz
19. Gng. Buenaflor P. Reforma	Administrative Officer II, LGU Torrijos (<i>Rep. of MPDC Eugenia DL. Cruzado</i>)
20. G. William Shane S. Maling	Project Tech. Aide I, (<i>Rep. of DOST-Marinduque</i>)
21. Dr. Doreen R. Mascareñas	Assoc. Professor III, MSC (<i>via zoom</i>)
22. Bb. Greta C. Sumagui	MENRO Staff-LGU Buenavista (<i>Rep. of Mayor Eduard L. Siena</i>)
23. G. Gerardo M. Jamilla	STO Officer, DOT-Marinduque (<i>Rep.</i>)
24. PLTCOL Elmer L. Manalo	C, PCADU, PCO, Marinduque PPO (<i>Rep.</i>)
25. G. Romeo M. Davalos, Jr.	SWMAO, LGU-Boac (<i>Rep. of LGU Boac</i>)

MGA HINDI DUMALO:

1. Cong. Lord Allan Jay Q. Velasco	Representative, Lone District of Marinduque
2. Kgg. Rolando O. Tolentino	Punong Bayan, Gasan, Marinduque
3. Kgg. Gerry M. Malubag	Punong Barangay, Bayuti, Boac
4. Kgg. Lorna M. Jimena	Punong Barangay, Tumagabok, Boac
5. Kgg. Alejandro P. Opis	Punong Barangay, Tambunan, Boac

6.	Kgg. Jose O. Sapungan	Punong Barangay, Tiguion, Gasan
7.	Kgg. Delfin R. Fellizar	Punong Barangay, Devilla, Santa Cruz
8.	Kgg. Aristeo R. Rodil	Punong Barangay, Makulapnit, Santa Cruz
9.	Kgg. Bernardo P. Pastoral	Punong Barangay, Tambangan, Santa Cruz
10.	Kgg. Reden G. Fidelino	Punong Barangay, Sibuyao, Torrijos
11.	Gng. Elizabeth E. Manggol	Secretariat Head (MACEC-NGO)
12.	G. Rolinio S. Sajul	Chairman, MUFA (PO)

RESOLUSYON BILANG 2023-004

RESOLUSYON UPANG PAGTIBAYIN ANG KAPASYAHAN NG KAPULUNGAN (*PAMB*) SA PAGBIBIGAY NG PAHINTULOT (CLEARANCE) NA MAISAGAWA ANG PROGRAMANG AGRO-FORESTRY PLANTATION PROJECT SA ILALIM NG ENHANCED NATIONAL GREENING PROGRAM (ENGP) SA BARANGAY MAKULAPNIT, DEVILLA, MASALUKOT, SANTA CRUZ AT MALIBAGO, TORRIJOS MARINDUQUE NA SAKLAW NG PINANGANGALAGAANG-POOK O MARINDUQUE WILDLIFE SANCTUARY (MWS)

SAPAGKAT, ang pangunahing layunin ng *Kapulungan o PAMB* ay mapangalagaan ang samu't saring buhay ng *Marinduque Wildlife Sanctuary (MWS)* sa pamamagitan ng likas kayang pag-unlad tungo sa pangmatagalang kapakinabangan;

SAPAGKAT, ang lahat ng programang isasagawa sa looban ng nasabing Pinangangalagaang-Pook (*Protected Area*) maging ito man ay pananaliksik (*research*) o pagpapaunlad (*development*) gaya ng pagtanim ng mga puno ay dapat mayroong kaukulang pagsisiyasat bago bigyan ng kaukulang pagsang-ayon (*clearance*) ng *Kapulungan (PAMB)* para masiguro ang angkop at maayos na pangangalaga dito;

SAPAGKAT, ang Enhanced National Greening Program (ENGP) ay may programa ukol sa pagsasagawa ng Agro-Forestry Plantation sa Barangays Makulapnit, Devilla, Masalukot, Santa Cruz at Malibago, Torrijos, Marinduque para sa taong 2023 at Brgy. Masalukot, Santa Cruz at Malibago, Torrijos sa taong 2024 na saklaw ng Marinduque Wildlife Sanctuary (MWS) at ang direktang makikinabang sa proyekto ay ang mga komunidad partikular ang mga Protected Area Occupants o Tenured Migrants na nasasakupan nito.

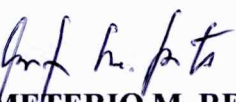
SAPAGKAT, matapos ang talakayan at pagsusuri sa nasabing proyekto ay napag-alaman ng *Kapulungan (PAMB)* na hindi naman ito magdudulot ng negatibong epekto bagkos ito ay makakatulong pa ito sa pangmatagalan na pangangalaga, pagpapaunlad sa *Pinangangalagaang-Pook* at pang-ekonomiyang kapakinabangan ng mga komunidad;

DAHIL DITO, napagpasyahang bigyan ng pahintulot ang pagsasagawa ng *Agroforestry Plantation* sa ilalim ng *Enhanced National Greening Program (ENGP)* sa kondisyong mag-uulat ang NGP coordinator ng *development* ng *project* tuwing mayroong PAMB meeting upang masubaybayan ng PAMB ang nangyayari sa proyekto.

PINAGTIBAY, sa mungkahi ni Kgg. Benjamin M. Larga na bigyan ng kapahintulutan na maisagawa ang programang **Agroforestry Project** ng **Enhanced National Greening Program (ENGP)** sa looban ng MWS na pinangalawahan ni Kgg. Lito Montiano at sinang-ayunan ng lahat.

Pinagtibay ngayong ika-27 ng Abril, 2023 sa A & A Beach Resort/Restaurant and Catering Services, Barangay Laylay, Boac, Marinduque.

Inihanda:

EMETERIO M. RECTO
Protected Area Superintendent
Kalihim ng PAMB

Patotoo:

ALEX N. MONTIANO
Punong Barangay, Canat, Boac, MWS-PAMB member
(Pansamantalang Tagapangulo)

Pinagtibay:

LORMELYN E. CLAUDIO, CESO IV
Regional Executive Director, DENR MIMAROPA Region
Chairperson, PAMB-MWS

SECOND PAMB EN BANC MEETING

MARINDUQUE WILDLIFE SANCTUARY

AYA BEACH RESORT & RESTAURANT AND CATERING SERVICES, BRGY. LAYLAY, BOAC, MARINDUQUE
APRIL 27, 2023 / 8:30 AM - 3:00 PM.

PROGRAMME OF ACTIVITIES

TIME	ACTIVITY	TOPIC	RESPONSIBLE PERSON
08:30 - 9:15 AM	Arrival and Registration		Secretariat
09:16 - 10:00 AM	Opening Program	Opening Prayer	Secretariat/AVP
		National Anthem	Secretariat/AVP
		Welcome Remarks	Forester Imelda M. Diaz OIC, PENR Officer
		Inspirational Messages	Hon. Presbítero J. Velasco, Jr. Governor, Province of Marinduque RED Lormelyn E. Claudio, CESO IV Chairperson, MWS-PAMB
10:05- 3:00 PM	PAMB MEETING		
	1. Call to Order		Presiding Officer
	2. Roll Call		Secretariat
	3. Reading & approval of the Previous Minutes of Meeting		Presiding Officer / Secretariat
	4. Matters arising out of the previous Meeting		Presiding Officer
	5. Proposed Agenda		Presiding Officer
	a. Accomplishment of PAMO for the 1st Quarter of Cy 2023		Forester Emeterio M. Recto PASu-MWS
	b. Clarification from the Provincial Assessors Office anent issues on taxation of lot claimed/titled within Timberland/ Protected Area		PAO Representative
	c. Proposed Opening of Road (Missing Link) at Brgy. Boi & Bayuti, Boac		DPWH Representative
	d. Proposed Small Water Reservoir at Brgy. Masalukot, Devilla & Makulapnit, Sta. Cruz		LGU Sta. Cruz Representative
	e. Proposed Capacity Building for PAMO Staff/Personnel & PAMB Members		Forester Emeterio M. Recto SVEMS/PASu-MWS
	f. Updating of SRPAO/SEAMS within Marinduque W. S.		Mr. Alvin L. Pergis EMS II /PAMO-MWS
	g. Clarification from the Department of Agrarian Reform Officer egarding issues and concerns on CLOA within Timberland/Protected Area.		DAR Representative
	6. Other matters		Presiding Officer
	7. Adjournment		Secretariat

Ms. Ericka Q. Roldan
Emcee/Moderator

Note: Please observe Minimum Health Protocols for our Safety.

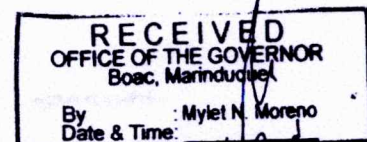
Republic of the Philippines
Department of Environment and Natural Resources
PENRO Marinduque

April 17, 2023

NOTICE OF PAMB MEETING

Hon. Presbitero J. Velasco, Jr.
Governor, Province of Marinduque
Capitol Compound, Boac, Marinduque

Dear Governor Velasco:

Isang Maka-kalikasang Pagbati !

You are cordially invited to attend the **Second Quarter PAMB En Banc Meeting** of Marinduque Wildlife Sanctuary – Protected Area Management Board (MWS-PAMB) scheduled on **April 27, 2023, Thursday at 8:30 in the morning** to be held at **A&A Beach Resort & Restaurant and Catering Services, Brgy. Laylay, Boac, Marinduque** with the following activities:

1. Call to Order
2. Roll Call
3. Reading and approval of the previous Minutes of the meeting
4. Proposed Agenda:
 - a. Accomplishment Report of PAMO for the First Quarter of CY 2023;
 - b. Clarification from the Provincial Assessors Office anent issues on taxation of lot claimed/titled within Timberland/Protected Area;
 - c. Proposed Opening of Road (Missing Link) at Brgy. Boi & Bayuti, Boac;
 - d. Proposed Small Water Reservoir at Brgy. Masalukot, Devilla & Makulapnit, Sta. Cruz;
 - e. Proposed Capacity Building for PAMO Staff/Personnel & PAMB Members;
 - f. Updating of SRPAO/SEAMS within Marinduque Wildlife Sanctuary; and
 - g. Clarification from the Department of Agrarian Reform Office regarding issues and concerns on CLOA issued within Timberland /Protected Area.
5. Other matters
6. Adjournment

We will highly appreciate your presence or representative in this 2nd Quarter PAMB meeting for CY 2023.

Thank you for your usual support for the protection and conservation of our environment and natural resources.

Very truly yours,

IMELDA M. DIAZ
OIC, PENRO Officer

Republic of the Philippines
Department of Environment and Natural Resources
PENRO Marinduque

**MPDCO
RECEIVED**

BY: _____
DATE: 4/24/23
TIME: 1:34

April 17, 2023

NOTICE OF PAMB MEETING

Hon. Armi DC. Carrion
Mayor
Municipality of Boac

**OFFICE OF THE MAYOR
BOAC, MARINDUQUE
RECEIVED**
By: _____
Date: 4/24/23

Dear Mayor Carrion:

Isang Maka-kalikasang Pagbati !

You are cordially invited to attend the **Second Quarter PAMB En Banc Meeting** of Marinduque Wildlife Sanctuary – Protected Area Management Board (MWS-PAMB) scheduled on **April 27, 2023, Thursday at 8:30 in the morning** to be held at **A&A Beach Resort & Restaurant and Catering Services, Brgy. Laylay, Boac, Marinduque** with the following activities:

1. Call to Order
2. Roll Call
3. Reading and approval of the previous Minutes of the meeting
4. Proposed Agenda:
 - a. Accomplishment Report of PAMO for the First Quarter of CY 2023;
 - b. Clarification from the Provincial Assessors Office anent issues on taxation of lot claimed/titled within Timberland/Protected Area;
 - c. Proposed Opening of Road (Missing Link) at Brgy. Boi, Boac, Marinduque;
 - d. Proposed Small Water Reservoir at Brgy. Masalukot, Devilla and Makulapnit, Sta. Cruz;
 - e. Proposed Capacity Building for PAMO Staff/Personnel & PAMB Members;
 - f. Updating of SRPAO/SEAMS within Marinduque Wildlife Sanctuary; and
 - g. Clarification from the Department of Agrarian Reform Office regarding issues and concerns on CLOA issued within Timberland /Protected Area;
5. Other matters
6. Adjournment

We will highly appreciate your presence or representative in this 2nd Quarter PAMB meeting for CY 2023.

Thank you for your usual support for the protection and conservation of our environment and natural resources.

Very truly yours,

IMELDA M. DIAZ
OIC, PENR Officer

Republic of the Philippines
Department of Environment and Natural Resources
PENRO Marinduque

April 17, 2023

NOTICE OF PAMB MEETING

Dr. Diosdado P. Zulueta
SUC President III
Marinduque State College
Tanza, Boac, Marinduque

Dear Dr. Zulueta:

Isang Maka-kalikasang Pagbati !

You are cordially invited to attend the **Second Quarter PAMB En Banc Meeting** of Marinduque Wildlife Sanctuary – Protected Area Management Board (MWS-PAMB) scheduled on **April 27, 2023, Thursday at 8:30 in the morning** to be held at **A&A Beach Resort & Restaurant and Catering Services, Brgy. Laylay, Boac, Marinduque** with the following activities:

1. Call to Order
2. Roll Call
3. Reading and approval of the previous Minutes of the meeting
4. Proposed Agenda:
 - a. Accomplishment Report of PAMO for the First Quarter of CY 2023;
 - b. Clarification from the Provincial Assessors Office anent issues on taxation of lot claimed/titled within Timberland/Protected Area;
 - c. Proposed Opening of Road (Missing Link) at Brgy. Boi & Bayuti, Boac;
 - d. Proposed Small Water Reservoir at Brgy. Masalukot, Devilla & Makulapnit, Sta. Cruz;
 - e. Proposed Capacity Building for PAMO Staff/Personnel & PAMB Members;
 - f. Updating of SRPAO/SEAMS within Marinduque Wildlife Sanctuary; and
 - g. Clarification from the Department of Agrarian Reform Office regarding issues and concerns on CLOA issued within Timberland /Protected Area.
5. Other matters
6. Adjournment

We will highly appreciate your presence or representative (*Dr. Doreen R. Mascareñas*) in this 2nd Quarter PAMB meeting for CY 2023.

Thank you for your usual support for the protection and conservation of our environment and natural resources.

Very truly yours,

IMELDA M. DIAZ
OIC, PENR Officer

Republic of the Philippines
Department of Environment and Natural Resources
PENRO Marinduque

April 17, 2023

NOTICE OF PAMB MEETING

Mr. Gerardo M. Jamilla
Sr. Tourism Officer
Provincial Tourism & Cultural Office
Capitol Compound, Boac, Marinduque

Dear Mr. Jamilla:

Isang Maka-kalikasang Pagbati !

You are cordially invited to attend the **Second Quarter PAMB En Banc Meeting** of Marinduque Wildlife Sanctuary – Protected Area Management Board (MWS-PAMB) scheduled on **April 27, 2023, Thursday at 8:30 in the morning** to be held at **A&A Beach Resort & Restaurant and Catering Services, Brgy. Laylay, Boac, Marinduque** with the following activities:

1. Call to Order
2. Roll Call
3. Reading and approval of the previous Minutes of the meeting
4. Proposed Agenda:
 - a. Accomplishment Report of PAMO for the First Quarter of CY 2023;
 - b. Clarification from the Provincial Assessors Office anent issues on taxation of lot claimed/titled within Timberland/Protected Area;
 - c. Proposed Opening of Road (Missing Link) at Brgy. Boi & Bayuti, Boac;
 - d. Proposed Small Water Reservoir at Brgy. Masalukot, Devilla & Makulapnit, Sta. Cruz;
 - e. Proposed Capacity Building for PAMO Staff/Personnel & PAMB Members;
 - f. Updating of SRPAO/SEAMS within Marinduque Wildlife Sanctuary; and
 - g. Clarification from the Department of Agrarian Reform Office regarding issues and concerns on CLOA issued within Timberland /Protected Area.
5. Other matters
6. Adjournment

We will highly appreciate your presence in this 2nd Quarter PAMB meeting for CY 2023.

Thank you for your usual support for the protection and conservation of our environment and natural resources.

Very truly yours,

IMELDA M. DIAZ
OIC, PENR Officer

PROVINCIAL TOURISM OFFICE
RECEIVED

DATE: April 24, 2023

TIME: 11:01

SIG: [Signature]

Capitol Compound, Barangay Bangbangalon, Boac, Marinduque
Telephone Nos. : (042) 332-1490 (042) 332-0727 (042) 332-0827 (042) 332-1913
Website: <https://penromarinduque.gov.ph>
Email: penromarinduque@denr.gov.ph

Republic of the Philippines
Department of Environment and Natural Resources
PENRO Marinduque

April 17, 2023

NOTICE OF PAMB MEETING

Hon. Marisa Red-Martinez
Mayor
Municipality of Sta. Cruz

Dear Mayor Martinez:

OFFICE OF THE MAYOR
MUNICIPALITY OF
SANTA CRUZ, MARINDUQUE

RECEIVED

By: APRIL CHUA
Date: 4/25/23 Time: 2:15

Isang Maka-kalikasang Pagbati !

You are cordially invited to attend the **Second Quarter PAMB En Banc Meeting** of Marinduque Wildlife Sanctuary – Protected Area Management Board (MWS-PAMB) scheduled on **April 27, 2023, Thursday at 8:30 in the morning** to be held at **A&A Beach Resort & Restaurant and Catering Services, Brgy. Laylay, Boac, Marinduque** with the following activities:

1. Call to Order
2. Roll Call
3. Reading and approval of the previous Minutes of the meeting
4. Proposed Agenda:
 - a. Accomplishment Report of PAMO for the First Quarter of CY 2023;
 - b. Clarification from the Provincial Assessors Office anent issues on taxation of lot claimed/titled within Timberland/Protected Area;
 - c. Proposed Opening of Road (Missing Link) at Brgy. Boi & Bayuti, Boac;
 - d. Proposed Small Water Reservoir at Brgy. Masalukot, Devilla & Makulapnit, Sta. Cruz;
 - e. Proposed Capacity Building for PAMO Staff/Personnel & PAMB Members;
 - f. Updating of SRPAO/SEAMS within Marinduque Wildlife Sanctuary; and
 - g. Clarification from the Department of Agrarian Reform Office regarding issues and concerns on CLOA issued within Timberland /Protected Area;
5. Other matters
6. Adjournment

We will highly appreciate your presence or representative in this 2nd Quarter PAMB meeting for CY 2023.

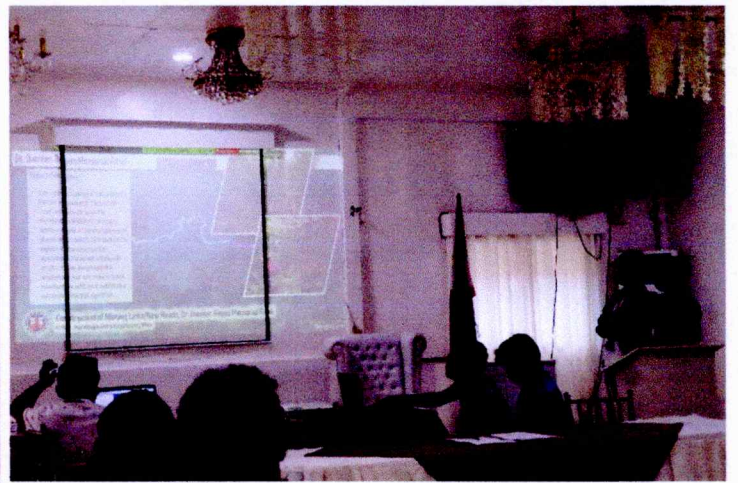
Thank you for your usual support for the protection and conservation of our environment and natural resources.

Very truly yours,

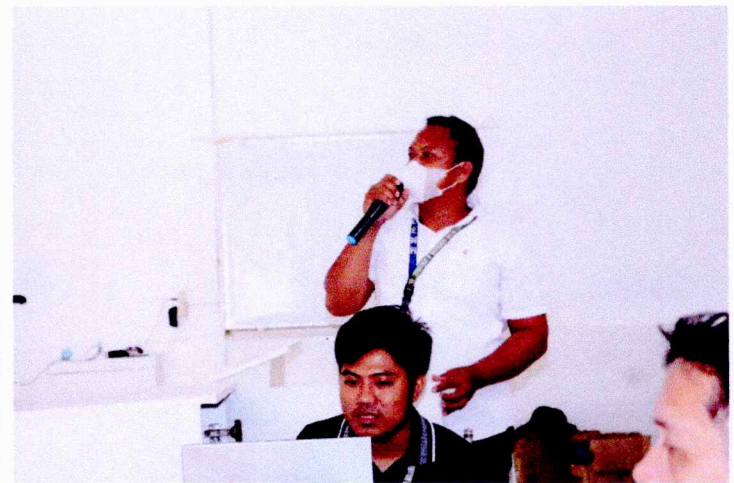
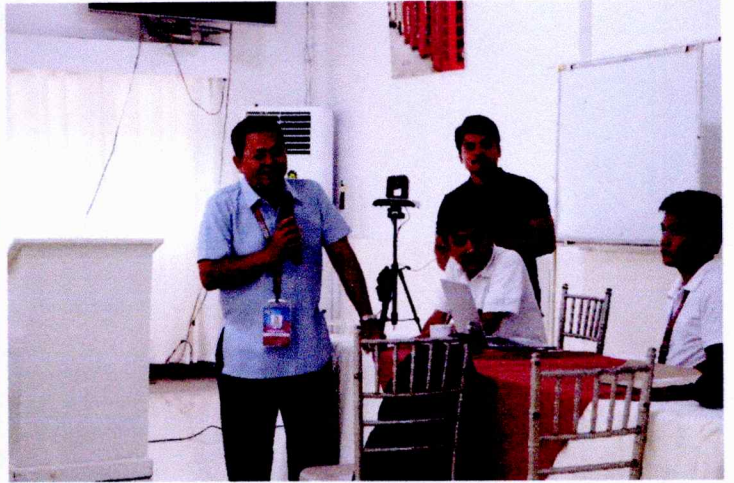
IMELDA M. DIAZ
OIC, PENR Officer

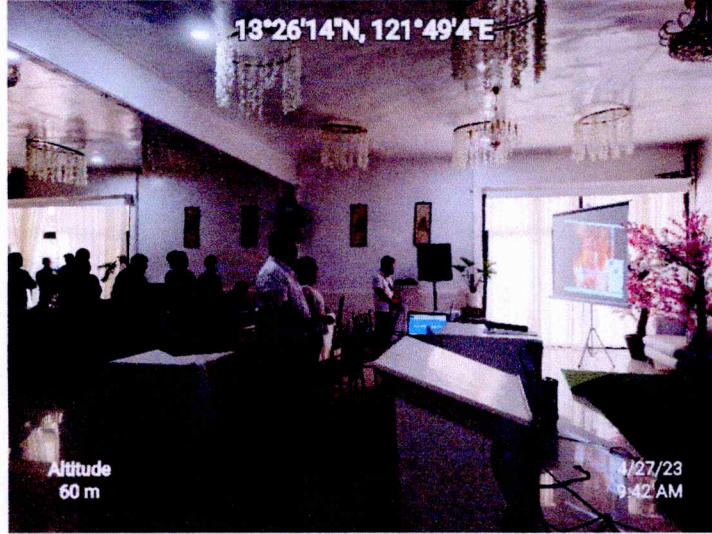
PICTURES TAKEN DURING THE 2ND PAMB EN BANC MEETING HELD ON APRIL 27, 2023 AT A&A RESORT/RESTAURANT FUNCTION HALL, LAYLAY, BOAC, MARINDUQUE

PICTURES TAKEN DURING THE 2ND PAMB EN BANC MEETING HELD ON APRIL 27, 2023 AT A&A RESORT/RESTAURANT FUNCTION HALL, LAYLAY, BOAC, MARINDUQUE

PICTURES TAKEN DURING THE 2ND PAMB EN BANC MEETING HELD ON APRIL 27, 2023 AT A&A RESORT/RESTAURANT FUNCTION HALL, LAYLAY, BOAC, MARINDUQUE

GEOTAGGED PHOTOS TAKEN DURING THE 2ND PAMB EN BANC MEETING HELD ON APRIL 27, 2023 AT A&A RESORT/RESTAURANT FUNCTION HALL, LAYLAY, BOAC, MARINDUQUE

SUMMARY REPORT OF 2ND PAMB EN BANC MEETING

AGENDA	DISCUSSION	ISSUES/ CONCERNS	REMARKS & RECOMMEDATIONS	RESPONSIBLE PERSON
1. Accomplishment of PAMO for the first quarter of CY 2023	Part of the de-briefing, PASu Emeterio M. Recto gave the Profile and Administrative Jurisdiction of MWS.			PASu Emeterio M. Recto
	a. Monitoring of Socio-Economic Assessment and Monitoring System (SEAMS) PASu Emeterio M. Recto, reported that the Protected Area Management Office (PAMO) had conducted orientation/consultation meeting with Tenured Migrants and concerned Barangay Officials of the following Barangays: Tumagabok, Boac; Malbog, Buenavista; Tambangan, Santa Cruz; Sibuyao and Nangka, Torrijos. Likewise, the interview with tenured migrants is conducted as part of the data gathering and the actual geotagging of their farmlots they presently occupied. He then showed some photos taken during the orientation/consultation meeting in the barangay, interview with tenured migrants and geotagging of their farmlots presently occupied/cultivated. The program aims to identify if there are <i>improvement/development</i> of the			

	identified <i>tenured migrants</i> in the areas they presently tilled/occupied to and to know if they had expanded their areas that are surveyed in the year 2016 and 2017.			
	b. Biodiversity Assessment and Monitoring System (BAMS) PASu Recto, that presently the monitoring of 2 hectares PBMA that was established in Brgy. Tumagabok, Boac and the re-establishment of quadrats 2 kilometers transect line and retagging of trees covered by the project is on-going. He then showed photos taken during the conduct of activities involving Biodiversity Assessment and Monitoring System (BAMS).			
	c. Biodiversity Monitoring System (BMS) PASu Recto, reported that the first Biodiversity Monitoring System (BMS) for this year (2023) had conducted by the PAMO on February 16 & 17, 2023. The location where the BMS is regularly conducted is the 2 kilometer <i>transect line</i> established at Barangay Tambangan-Masalukot, Santa Cruz going to Tumagabok, Boac. The implementation of this programs is			

	through <i>joint effort</i> by the <i>Department of Environment and Natural Resources (DENR)</i>, PG-ENR Office, Marinduque State College (MSC) and Local Government Unit (LGU), the barangay and municipal. Part of this programs are the activities such as: <i>Focus Group Discussion (FGD)</i> with the organized <i>Community Monitoring Group (CMG)</i>; transect walk/count, observation within the 2 kilometers transect line and the photo documentation. He then showed photos per activity involve in the BMS. PASu Recto added that this activity is being conducted semi-annually or two times in a year. He gladly informs the PAMB that there are no illegal activities where observed in the area as the vegetation continuously improve.			
	d. PAMB Operationalization Part of the PAMB Operationalization Program is the <i>regular quarterly Protected Area Management Board (PAMB)</i> of Marinduque Wildlife Sanctuary (MWS) En Banc <i>meeting</i>. According to PASu Recto, the first regular PAMB meeting had conducted on February 23, 2023 at PENRO Conference Hall, Capitol Compound,			

	Bangbangalon, Boac, Marinduque na via face-to-face and zoom and two (2) resolutions were approved.			
	e. PAMO Operationalization For this year, the PAMO hired contractuels composed of one (1) Ecosystems Management Specialist (EMS) I and three (3) Park Rangers, according to PASu Recto.			
	f. Ecotourism Development Program According to PASu Recto, the PAMO had six (6) <i>infrastructures</i> regularly maintained. These are the <i>PAMO Building, Ecotourism Information Center, Multi-purpose Hall, Viewing Decks, Ranger Stations</i> and <i>PAMO Satellite Office</i> . This programs had an allotment of Php. 750,000.00 for the whole year.			
	g. Management of Integrated Protected Area Fund (IPAF) According to PASu Recto, the target income for this year to be collected by the PAMO Php. 10,000.00 from the fees of the visitors/tourist visiting in the <i>MWS ecotourism sites</i> . This program had no budgetary requirement rather the <i>income or collection</i> that will be paid by the tourist when they were visiting			

	MWS and that will be deposited in the bank. For the first quarter of this year, the MWS had collected the amount of Php. 1,820.00 from the entrance fee of the visitors. Part of his report are the photos of the visitors during their visit in MWS.			
	h. Maintenance of Signages & Demarcated Corners According to PASu Recto, this program is being conducted by PAMO Park Rangers and Biodiversity Protection Assistant (BPAs) along with the regular <i>patrolling</i> and <i>monitoring</i> within <i>protected area</i>. He said that if the monuments and signages were damaged, this will be repaired and will be replaced by the PAMO.			
	i. Lawin Forest and Biodiversity Protection System According to PASu Recto, the PAMO have regular target of 240 kilometers distance patrolled each year within the conservation areas or protected area. For the month of January this year, the PAMO had an accomplishment of 29.0		PENR Officer Imelda M. Diaz suggested to PASu Recto to look into cases of transferring of monuments because it is punishable by law and the	

	kilometers while for the month of February is 30.59 kms. and for March is 20.55 kms with a total of 80.14 kilometers. He then showed photos taken during the implementation of patrolling in connection to LAWIN patrolling.		perpetrators will be persecuted if evidence warranted. Brgy. Captain Benjamin M. Larga commented that the damaged on monuments can be possibly located in the areas where there are controversy or in previously private covered by the demarcation project. The presiding officer said that there are regular monitoring and patrolling other than lawin that is why damage monuments and signages could foresee and will be investigated by the PAMO.	
2. Clarification from the Provincial Assessors Office anent issues on taxation of lot claimed/titled within Timberland/Protected Area	Mr. Eligio M. Labay, LAOO IV, PGM greeted the assembly before proceeding to his clarification on the topic "Clarification from the Provincial Assessors office annet issue on taxation of lot claimed/titled within Timberland/Protected Area". According to Mr. Labay, the Provincial Assessors Office reference is cadastral map which means that what is used for taxation is only based on what was given to them by the Bureau of Lands or those approved plans surveyed by			

	Geodetic Engineer. When it comes to the assessment, the taxation they do is only based on the cadastre that if the DAR or the Bureau of Lands issues a title, that is the proof of ownership they do to base the assessment. When it came to the protected area, he clarified that they are not doing anything for taxation that is given to the people because the first thing the assessor asked the claimant regarding the land acquisition. Although there are some that were inherited or maybe bought by them, but those are on private property or Agricultural Land. But in the timberland or maybe in the protected area, they file a tax declaration. As for the titles issued by DENR or DAR, it is also based on what they inherited or maybe they bought, but they assess all of them based on whether there is a cadastral lot number. He further said that as far as he knows, the protected area is in Barangays Duyay, Canat, and Tumagabok, but based on the cadastral map, they are said to be untouched. What he knows in Tumagabok, Boac is that there are those who were granted title the other day but they are asking for land acquisition. According to him, the others were not approved because the			
--	--	--	--	--

	applicants had no acquisition documents.	The Chairman gave a reaction and said that the land covered by the timberland with paper that people are holding and farming is still being sent a letter from the assessors office and being asked to pay taxes. He said that's what is happening, which is why PAMB has become a concern here. Although the land they are proposing is covered by a protected area but it has been issued with a title that is why the letter from the assessor is still coming to them saying that the tax that needs to be paid is already high.	Mr. Labay informed that there was a general revision by the assessor in 1980, 1985 and 1994. According to him, other land at the time of the disaster was stopped and lost taxes because it was occupied by other people and went to other owners. If this incident becomes an issue for them, they look for a survey but if it is covered by a protected area, they don't touch it because there is no Lot Number. OIC, PENR Officer Imelda M. Diaz appreciates what the assessors office is doing because she says it is in accordance with the law. She also clarified that there is a slight problem with the cadastral survey because there are also parcels of land that are in timberland/forestland but have an assigned lot number. And if it was forwarded to the assessor they were a bit blind because they thought it was actually Alienable & Disposable Land.	
--	---	---	--	--

			The truth is, there are some lot/parcel fall in timberland but with assigned cadastral lot number. If this is the basis, the assessor can also be blind to what the owner presented. This is the reason why sometimes she can't blame the assessors why in there is a tax declaration timberland. That's why there is a tax declaration because a paper was shown on the other hand there are lots being occupied but not timberland but he doesn't have Cadastral Lot Map (CLM) so they can't issue him Tax Declaration. She also agreed with the assessor about not moving in the protected area. She said that since she act as OIC-PENR Officer in Marinduque, she noticed that the assessors in the province are very cooperative. When someone changes area or what, they always verify with the DENR. It was as if they were burning that they might make a mistake. She said it's good to talk like that so at least if there was a problem in the past, don't add to it. Right now it's a bit manageable and on that note he really appreciates	
--	--	--	---	--

			what the assessor is doing. In fact, there is timberland with a tax declaration that seems like their current direction is that they want to cancel it so that it will not be legal. According to him, this problem is nationwide issues, there are areas within PA that have titles. He said the tenure instruments (ISF/CSC) are okay, this is a fact that the land is not really A&D. She also informed the body that their assessment of Certificate of Stewardship Contract (CSC) holders and Community-Based Forest Management Agreement (CBFMA) is nearing completion. That's why it's being assessed because it's approaching 25 years or the others have burned out. This tenure instrument is renewable for another 25 years as assessed. The result of the assessment will be the basis of whether to cancel or renew.	
3. Proposed Opening of Road (Missing Link) at Barangay Boi, Bayuti and Tumagabok, Boac	Greeted by Engr. June Carlo M. Malitao from the Department of Public Works and Highways (DPWH) District Office the body before proceeding to his presentation. According to him, their goal is to present three (3) projects of	Mr. Romeo M. Davalos, Jr. had a clarification about the methods of constructions. It is said that Engr. Malitao will do side cutting so that something like Canat, Boac can happen	Mr. Davalos also said that what is needed to avoid such problems is the constant monitoring of the implementing agency. Actually, when he was assigned to concreting their road to the fish	

	the agency to PAMB. This is the opening of the missing link along Barangay Boi, Canat, Tumabagok and Bayuti in the town of Boac which includes three projects. The title of the project is “Network Development Program Construction of Missing Links/New Roads, Dr. Damian Reyes Memorial Road”.	again. He also asked what kind of system will be employed in the project. In the answer of Engr. Malitao said that by studying the plan, it might be possible to view it, but he still preferred to explain it. There is said to be a cross section that the majority is actually cut. Excavation but there are portions that avoid the embankment. In the DPWH, there is something called Surplus Common Excavation and according to their unit price analysis, the provision is actually when the contractor cuts/excavates the land, there must be a truck ready to dispose of the land there. It is provided in our standard design but even so he is saddened by what happened in Canat, Boac. Mr. Davalos said that the river was filled because they cut and filled everything fell into the river and many trees were damaged and the river was covered by excavation debris. According to Engr. Malitao, in studying the design, the contractor mostly cut on the mountain side. First of all, the land here is said to be stabled and if it piled up on the other side, this is indeed the Boac River. The action they are going to take here is that the Project Engineer of the DPWH has already approached	landing, he went there every day. He is said to stay on the project more often than the contractor's project engineers. He is said to be the one who sees all their movements and their materials. One of my observations, if there is a focused engineer the problem can be avoided. In Hinapulan, Boac, only the contractor's barracks can be seen but no DPWH office. So, it is perverse that in nature the engineer has not seen. His suggestion is constant monitoring and as far as he knows that in every project there is a Pollution Control Officer (PCO) at the station and he is the one who knows everything if the contractor is harming the nature with what they are doing. Atty. Ruis M. Selva suggested to make an affidavit of undertaking where all the conditions are stated. If there is any, it will be the responsibility of the DPWH and the contractor. At the end, Hon. Benjamin M. Larga said that in principle the PAMB is willing to give clearance but this time it cannot	
--	---	---	--	--

		them not to let the contractor repeat the bad thing that happened in the Canat that was spilled into the Boac River. Mr. Davalos added that the Boac River is now far from the plan because the area is a protected area, there are tributaries that should not be affected by cutting. He said that the contractor must not dump it on the other side but dispose of it properly and have trucks waiting when operating. If the program is presented to the PAMB as such, it is likely that the proposal will be approved by the PAMB 100%. Engr. Malitao disclosed that this is the first time that the DPWH project entered the PA directly. They said the best way to do it is to consider the protected area with high regards to the ecosystems and environment and that it can't just be demolished and as much as possible to avoid the damages. There was an inventory of trees but he also hopes that during the implementation the damage will be minimized. Hon. Benjamin M. Larga gave a reaction and said that in the whole Philippines there are those who employ tunneling. If a tunnel is built on the road that PA will cross, it will be a win-win situation where the vegetation is	be given unless the DPWH can satisfy the requirements of the body.	
--	--	---	---	--

		preserved, although it may be a bit expensive, but it can also be a tourist attraction in the future. In response, Engr. Malitao said that if there is ever tunneling, this is the first of its kind here in Marinduque. He said he personally had no experience with tunneling and only saw it in the news such as the Manila Sub-way. They even bring in very large boring machines to fit the LRTs. If it is said to be done in Marinduque, he is not saying it is impossible but it is less feasible due to the amount of cost to provide such kind of machinery here but they will still consider the suggestion. On the other hand Engr.. Arlyn S. Jarabe of PG-ENRO mentioned the ease of access among the benefits of the project, so he asked if the feasibility study and EIS included protection. If there is access, she said that poachers can enter quickly and many illegal activities will happen. Because of this, she suggested the establishment of barriers to stop those who think badly. In response, Engr. Malitao that as of now their program of works does not yet have the provision of barriers to the side cutting and to prevent illegal activities in the PA. He said they can		
--	--	---	--	--

		propose what measures the DPWH can take to protect the PA. In the next meeting he will raise it with his immediate supervisor because at his level he needs to refer about it. In his comment, Engr. Jarabe discussed how to organize and implement the program and win-win solution because you said it will help the community because it is like the Farm to Market Road that their products can be easily transported. She is also said to be hurt by the cost of Php.500.00 for the fare but she is also looking at the protection of the protected area. Engr. Malitao said that he will likely recommend it to their design team to produce a revised plan. Hon. Crisostomo N. Monterey also gave a reaction saying that he observed the area where the road will pass. According to him, the trees here are not big and at first the people in barangay Bayuti and Boi, Boac also open/used it as farms/kaingin previously. He added that the Boac River cannot be paved with a road. He added that it will help them a lot if the project goes ahead. <u>PENR</u> Officer Imelda M. Diaz also gave an answer to the DPWH's question and said that her first answer to the DPWH's question is that PAMB		
--	--	---	--	--

		clearance will be needed because the project will go through the PA. She said that her point is that this is a collective decision, but the DPWH has done a good job of presenting the advantages and benefits of having a road, but in every development project that is done, it is balanced. She also asked if the project already has an Environment Compliance Certificate (ECC). Engr Marquez replied that only Certificate of Non-Coverage (CNC) was issued to them for the three projects. PENR Officer Diaz wonders why it is only CNC when 2.2 kms will enter the protected area. She also clarified that the CNC has a threshold of less than 2 kilometers. That's why she asked this so that the other discussion on the environment side doesn't get too long and the board can just look at what are the mitigating measures that have been placed and included in the ECC. She further said that they will verify with the EMB what was their basis for issuing a Certificate of Non-coverage considering the magnitude of the project. She further clarified that PAMB's answer when there is a project going through the protected area is that the proponent needs to request for the		
--	--	--	--	--

		issuance of PAMB clearance. She also encouraged to discuss it more deeply before saying yes or no because sometimes we are carried away by emotions but the truth is that it should be science based. According to her, if she is the one to look, her comment here is whether the proponent found in that benefit analysis the best route for the road to take. She even said "The longer the road the more disturbance". The disturbance is also a subject of study as to how many trees will be affected, how it will happen and then the second part of the doubts is the contractor's implementation. She even suggested that sometimes science should also be taught to contractors and be careful when it comes to implementation. She said this with a little hesitation because they are also surprised because before the cutting permits and the ECC are issued, other agencies such as the DPWH and then sometimes the LGU and province go through the eye of the needle. It only means that those who passed through the "karayon" were educated. During the implementation they were also surprised because the office was being bashed on Facebook. She go through the right process and so it was approved, which means that the applicant complied with the		
--	--	---	--	--

		requirements, but he said he wonders if sometimes someone posts on FB what the DENR is doing. She said that they are doing their respective jobs but they are repeatedly bashing and besides that they are putting it on 888. It is said that they issued a permit in accordance with the law and before it was approved there was also a touch. What are the requirements that our colleagues comply with at the national or local level? It's like they just dragged it out because they don't want to be bashed next time and say why the DENR is letting you enter your protected area. She said it is not being neglected but is being studied because the total of the three projects is 2.87 kilometers and 2.2 kilometers are in the PA. The PAMB's only interference here will pass through the protected area. Others may have been issued a cutting permit outside. He further emphasized that they are not against the development because you are right and if I am a resident of the place, I might be the one to lobby you who are used to having a road. I'm experiencing this because we always go around Torrijos every time we go to Tumagabok. That is the only answer to the query that if the DPWH is still asking, he		
--	--	--	--	--

		thinks PAMB clearance will be needed. She also asked what the principal members of PAMB would say. If you see that PAMB clearance is needed, let's not talk about it. If you can't come up with a decision this meeting, you can say that it will be established or whatever your other questions are. As long as she is on the DENR side, they are really watching so that others don't say that the DENR is not doing anything. Engr. Jarabe said if that 2.2 kilometers that will pass through the protected area is a long one. Engr Malitao clarified that it is the only road that will pass through the protected area. Their project has a larger size of 960 meters and two 950 meters. Engr Jarabe even asked, if the plan was really 2.2 because she was wondering why EMB only issued CNC. Engr Marquez explained that it became CNC because it is three (3) projects with 900 meters each road. Engr Jarabe clarified again if this is a total project and only implementation per package. Maybe you misunderstood that 2.2 kilometers will pass through the protected area. It is divided into three		
--	--	---	--	--

		per package and depends on the release of the budget. She also clarified the application process and said that it should be a whole because it is a road section. Because with CNC, they will not be able to see what the DPWH's mitigating measures are. So in the ECC, you can actually see what the ESMP is, what the mitigating measures are. She added that when it is more than 2 kilometers up, it should be ECC. She also clarified that she is not accusing the DPWH of why only CNC. She said that she is also applying ECC and it is not his habit that when she found more than 2 km, she does not cut it just to avoid ECC. Because if it's more than 2 km, that's exactly what I'm going to do, that's why I was just wondering, 2.2 km will go through PA but why did it become CNC just because of package 1,2, and 3 but in the plan it's 2.2 km. She also requested that maybe the DPWH can fix it for PAMB to see because he is only a representative and as an EMP he is also concerned about the environment.		
4. Proposed Small Water Reservoir at brgy. Masalukot, Devilla & Makulapnit, Santa Cruz	At the start greeted by Engr. Roberto Z. Ricohermoso, Municipal Assessor and OIC, Waterworks Superintendent of a pro-nature afternoon and abundant water the meeting followed by his	Mr. Romeo M. Davalos, Jr. had a question if your water sources are enough for the people of Santa Cruz 24/7 or there is time for supply.	PASU Emeterio M. Recto clarified that what have been presented earlier is not all inside the protected area. Most of them are in the lowland and if they are	

	introduction to his colleagues at Waterworks. That is why they are approaching the PAMB to secure PAMB clearance for their proposed project/development of additional water sources in the Town of Santa Cruz. According to him, it is located in Barangay Masalukot where there is a new one and they are also applying for those previously built because they are currently applying to the National Water Resources Board (NWRB) for the issuance of a water permit. According to him, the two water sources are located in barangay Makulapnit while the other is in Barangay Masalukot. The two sources in Makulapnit are already existing and used as supply for the Municipal Waterworks System and the other is a new development in Barangay Masalukot. Because water according to him is life that is why their local chief executive does not stop developing the municipal waterworks system because this is his priority project. And as a priority project, it allocated Php.15, 000,000.00 last year for the development of Masalukot Water Source. This, he said, has a program of works and has already been submitted for public bidding, but it will not be awarded unless otherwise it gets	In response, Mr. Valeté said that this is not enough, their system will only be placed in the reservoir and released. They also have deep wells that are pumped but the pumps cannot be used 24/7. Mr. Davalos also mentioned that the Makulapnit River is covered by Santa Cruz and has a large volume of water. Mr. Valeté said that there was a developer from the province of Palawan who went to look at it but the analysis showed that it had a high heavy metal content so he was not proposed it. According to Mr. Davalos, there is currently a lot of technology to remove those heavy metals. Mr. Valeté said that is their immediate solution for the coming phenomena. He also agreed with the proposal of Mr. Davalos and said that they have a proposal for facilities but a lot of funds will be needed to make it happen. Mr. Davalos still said that he could suggest that LGU Santa Cruz explore the Makulapnit River when it comes to their water system to ease their minds because it is said to be a threat to them. According to Mr. Valeté, he made a proposal that the water taken from the	willing to rehabilitate, what DENR recommends trees are endemic species or those naturally growing in the area. According to PASu Recto, developments within PA such as water sources are required to apply for a Special Agreement in Protected Areas (SAPA), but if they are not that as large, only a Memorandum of Agreement (MOA) is required. Engr suggested. Jarabe has furnished a copy of the proposal and other pertinent documents to PAMB for reference. Water is “LIFE” according to Kgg. Larga and he said there is a lack of water in the Town of Santa Cruz and the PAMB clearance is also a requirement so he gladly filed a motion to grant permission (clearance) to the project laid out by the waterworks representative and seconded by Kgg. Teodoro R. Ramos. Before the end of the matter, PENR Officer Diaz gave a reaction that it is okay for the body to issue clearance to the	
--	---	---	--	--

	Environmental Management Bureau (EMB) Clearance. Mr. Diomedes Valete also gave the brief overview of the Municipal Waterworks System the municipality of Sta. Cruz. Mr. Ace Byron Q. Rodenas, C. E. Aide also had a presentation about the project "Installation of pipelines & water catchment at Brgy. Masalukot, Santa Cruz".	Makulapnit River will be pumped to Sityo Matalim, Caganhao, Santa Cruz where a treatment facility will be installed and the large reservoir will provide water to the Town of Santa Cruz via gravity full. He said that his consumption will be pumping from Makulapnit River up but it is still not that easy because of the many inputs that will be needed. Hon. Benjamin M. Larga criticized that the catchments or spring boxes are open so he asked how those involved in the waterworks will secure the water that goes to the tanks. Mr. Valete responded that they have a tender or watchman who is also the caretaker of the water sources. They are said to be the only one moving around the area to monitor if anyone is entering and they are rendering a report that is being submitted to the office. BP Larga asked even that the PAMB will allow the Masalukot source, will they be able to satisfy the water requirement of the aforementioned barangays. Mr. Valete answered this and said that if they can generate 129,600 liters/day	submitted proposal but the PAMB Chairperson RED Lormelyn E. Claudio was not able to attend in person. Because of this, he suggested putting a clause in the resolution that the proponent will submit pertinent documents related to the project for reference by RED Claudio.	
--	---	--	---	--

		they will meet the needs of the said barangays. Hon. Crisostomo N. Monterey asked if there are any trees to be cut in connection with the project. Mr. Valete answered this and said that the project will not affect any trees and that they can also plant trees near the water sources. When it comes to the issue of permitting, PENR Officer Imelda M. Diaz asked if they already have a water permit. Mr. Valete admitted that they currently do not have a water permit and that they will apply for a water permit for all the sources he mentioned, so they will need the help of PAMB. PENR Officer Diaz clarified that the water permit is issued by the NWRB. Engr. Roberto Ricohermoso said that they have already applied to the NWRB and that PAMB Clearance is one of the requirements. Kgg. Teodoro Ramos also gave a reaction and said that there used to be a water line and it has been inside the protected area for a long time and they		
--	--	---	--	--

		are really benefiting the barangay. He said there is too much water in their barangay, so this is what they recommended. However, he also informed the Municipal Waterworks personnel that before they build a new catchment and line the pipes, they should first coordinate with the PAMB because they will enter the protected area. He also mentioned that the NGP project of the DENR is located in the same area. PENR Officer Diaz clarified to PASu Recto if there is a threshold as to how much falls in the SAPA and also in the MOA. It is said that based on his query in the training at Cebu City by BMB clarified that simple catchment design of catchment is only MOA. He also said that he will also clarify to BMB about it and immediately inform the municipal waterworks personnel.		
5. Proposed Capacity Building for PAMO Staff/Personnel & PAMB Members	PASu Emeterio M. Recto informed the body that there will be a Capacity Building this year for PAMO Staff and PAMB-MWS members. He added that said 2-3 days live in training a 2-3 days live in capacity building is tentatively		Mr. Romeo M. Davalos, Jr. suggested to PASu to have set tentative dates of the proposed capacity building. Brgy. Captain Benjamin M. Larga commented and said that the month of September is a busy	

	scheduled on the month of June 2023 and the other on is September.		month for the upcoming Barangay Election. Pasu Recto agreed and said that the following suggestion will be take into consideration by the PAMO. He also pledge that they will conduct continuous coordination with the PAMB-MWS members to identify who can possibly attend the said capacity building.	
6. Updating of SRPAO/SEAMS within Marinduque Wildlife Sanctuary	At the start, EMS II Alvin L. Pergis presented to PAMB the different activities involved in the implementation of -Economic Assessment and Monitoring System (SEAMS) as stipulated in Biodiversity Management Bureau (BMB) Technical Bulletin No. 2016-06 (<i>Specifying the guidelines for conducting Socio-Economic Assessment and Monitoring System (SEAMS)</i>). According to him, the activity starts from team organization up to report generation. He said that the primary activity for this program is the monitoring of tenured migrants using SEAMS Tool and the performance indicator is the number of tenured migrants (Household Head)		Barangay Kagawad Johnny C. Francisco suggested to include those protected area occupants covered by Sitio Nabaid, Antipolo, Gasan, Marinduque. For the response to what have been suggested PASu Recto replied that they will monitor/update first the 551 HH/Tenured Migrants recently identified. He also pledged that they will consider the suggestion of Kgd. Francisco.	

	monitored using SEAMS Tool (Questionnaire Form I). He added that the target number of tenured migrants to be monitored is 551 HH and expected to be accomplish in the last quarter this year with a total allotment of Php.195, 000.00. For the Summary of SEAMS Accomplishment, ECOMS II Pergis said that there are 125 HH/Tenured Migrants that were interviewed, geotagged home lots and farm lots and assessed the present development/improvement in the area they tilled/occupied. These areas came from Barangay Tumagabok, Boac; Malbog and Sihi, Buenavista; Sibuyao and Nangka, Torrijos; and Tambangan, Santa Cruz. He then showed photo documentation of the activities of PAMO in the barangay regarding the implementation of SEAMS. He also informed the PAMB that there are no identified tenured migrants in Barangay Tugos and Balagasan, Boac.			
7. Clarification from the Department of Agrarian Reform Officer regarding issues and concerns on	At the start of the matter, MARPO Rosavilla M. Davalos said that other issues have already been discussed but if there are any other issues/questions/queries, he encouraged	PENR Officer Imelda M. Diaz thanked the latter and said that she does not have a categorical answer to the question because it is being discussed at a higher level and there are many possible		

CLOA within Timberland/Protected Area.	them to raise them. Before his continuation, he had a clarification with PENR Officer Imelda M. Diaz about the Certificate of Land Ownership Award (CLOA) that fell under timberland or forest land. He also asked what will happen to their Agrarian Reform Beneficiaries and whether they will be issued with a Certificate of Stewardship Contract (CSC).	options. What MARPO Davalos mentioned is a possible option but it still depends on the condition. According to him, everyone knows that there will be a SPLIT project that was being worked out during the time of President Rodrigo Roa Duterte, but the Department of Agrarian Reform (DAR) is talking to the Land Management Bureau (LMB) and then the Regional Office of the DENR. They are only hearing a little about it but it has not been rolled out yet. He also said that it has not been resolved, those who have the title in timberland/forest land can proceed with the subdivision because he said this is what is being discussed by the USECs of the DENR who are talking to the DAR. The DAR, on the other hand, is also considering this, so he said it is not a priority to subdivide what is in the timberland, but what MARPO Davalos asked is a possibility. MARPO Davalos also asked what they can answer about the issue if their Agrarian Reform Beneficiary asks. PENR Officer Imee said that actually it is not him as long as there is a keyword that he said he is using that the title is still being recognized. That is an encouragement to the title holders but it doesn't mean that there won't be a next		
---	--	---	--	--

		step. She said it is difficult to give a categorical answer to the question. She added that just because you're positioned in a place doesn't mean you're just going to be picked on. For example, it was seen that it was titled and you had an improvement made there, someone said that it is not as long as the Government tells you to leave there. She clarified that it will go through the process but if it is said that the title will be affirmed, she does not say that because the fact that it is timberland will be a bias in the constitutions. PENR Officer Diaz also confirmed to Atty. Ruis M. Selva said that only the Alienable & Disposable Land can be shared, so if it was shared in the past, it will be resolved. She said there are many options and maybe your land is only in the plains but it looks like timberland so maybe reclassification is also an issue. Reclassify first so that it is no longer timberland that is also possible. She also asked not to tell the people about the reclassification first because they might think that it is an overnight process. According to MARPO Davalos, this is the reason why the DENR/LRA/DAR Joint Agreement Order has not yet been		
--	--	--	--	--

		approved because the Implementing Rules and Regulations (IRR) are there.		
Other Matters				
a. Updates ng panukalang Dam Project ng National Irrigation Administration (NIA) sa Barangay Bagtingon, Buenavista	There are no representative from the National Irrigation Administration had attended the meeting to give updates regarding the proposed dam project at Bagtingon, Buenavista, Marinduque.		Said topic was agreed to be discussed in the succeeding PAMB meeting.	
b. Enhanced National Greening Program (ENGP) Project Report	Forester II Maria Elena Parañaque greets and thanked the PAMB for accommodating her to give report regarding the status of implementation of Enhanced National Greening Program (ENGP) for CY 2023 of PENRO Marinduque. She said that as of last year (2022), the Enhanced NGP were able to implement their project at Barangay Makulapnit, Santa Cruz that was covered by the Protected Area (PA). The project had a total of 70 hectares in which half of it were planted with indigenous forest trees and the other half is planted with other fruit trees. The Year 3 Maintenance and Protection for this project is on-going according to Forester Parañaque. Likewise in Barangay Devilla, Santa Cruz wherein there is also a 20 hectares planted by Enhanced NGP.		Barangay Captain Benjamin M. Larga asked why Forester Parañaque only mentions barangays of the town of Santa Cruz. According to him, he also wants the river banks and roads in their Barangay to be planted. It is said to be a Barangay Forest/Communal Forest where trees can also be harvested. Forester Parañaque informed the body that Hon. Benjamin M. Larga has a request in the office. Barangay Kagawad Lito Montiano also requested to be given seedlings that they will plant in their barangay which Forester Parañaque replied to just send a request to the office. At the end, Hon. Larga said that the DENR is supportive of such projects and that the Barangay really needs to support it. He also	

The 13 hectares were planted protection forest while the remaining 7 hectares are planted within the production forest. Barangay Masalukot, Santa Cruz have also 25 hectares in which 13 hectares were planted prrotection forest and the remaining 12 hectares are in production forest. The Year 2 Maintenance and Protection for this project is on-going according to Forester Parañaque.

Barangay Malibago, Torrijos also have a 32 hectares plantation in which 24 hectares of it is planted within protection forest while the remaining 8 hectares is within the production forest.

According to For. Parañaque, the aforesaid Barangays areas/barangays are the barangays that are included in their request for the issuance of PAMB clearance last year.

As she continues, she said that for the continuous of Enhanced NGP this year, the Year 3 Maintenance and Protection of Barangay Makulapnit, Sta. Cruz is on- going. The Barangays of Devilla and Masalukot, Sta. Cruz and Malibago, Torrijos are with on-going Year 2 Maintenance and Protection and the partner stakeholders are the concerned barangays.

suggested that the PAMB should pass a resolution to support the implementation of the Enhanced NGP in the courtyard of the protected area or MWS for the year 2023 and 2024.

	She also said that those Barangays are covered by the protected area for CY 2023 of the implementation of Enhanced NGP under PENRO Marinduque. Relative to this, For Parañaque requested the continuous support of PAMB for the sustainable implementation of ENGP to said Barangays. Forester Parañaque also informed the PAMB regarding the implementation of ENGP for CY 2024. These are for the remaining barangays covered by the protected area situated at Barangay Masalukot, Sta. Cruz and Malibago, Torrijos. For CY 2024, at the Enhanced NGP will have another 15 hectares for New Plantation Establishment at Barangay Masalukot, Sta. Cruz and Year 3 Maintenance and Protection for the 25 hectares planted this year. Barangay Malibago, Torrijos will also have a 10 hectares New Plantation Establishment and Year 3 Maintenance and Protection for CY 2024. Forester Parañaque informed the PAMB that they already maximized the development of Barangay Devilla, Santa Cruz but they still have their Year			
--	--	--	--	--

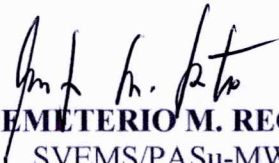
	3 Maintenance and Protection of 20 hectares planted this year (2022). She further said that these are the Barangay in which they are seeking the support of PAMB for its implementation. There are also plantation development at Barangay Sibuyao and Talawan, Torrijos but are not covered by the protected area. She added that she presented only those are covered by PA and they are requesting for the issuance of PAMB Resolutions for its implementation at present (2023) and the new project for CY 2024.			
c. Memorandum of Agreement (MOA) between the Department of Environment and Natural Resources (DENR), Department of Agrarian Reform (DAR) and Local Government Unit (LGU) Malbog, Buenavista regarding “fuel wood production”.	According to Kgd. Radito A. Alvarez, the Malbog Upland Farmers Association (MUFA) had a Memorandum of Agreement (MOA) between the DENR and DAR. It is said to be a Fuel Wood Plantation with a size of 50 hectares and it was established in the year 2017. Currently they are said not to be given the right to take charcoal wood from the area. He said the purpose of such a project was to reduce charcoal production and wood cutting in the protected area.		According to PENR Officer Imelda M. Diaz and MARPO Rosavilla M. Davalos, they do not know the referred MOA by Kgd. Alvarez, however, the two promised that they would verify it in their respective offices. Kgd Alvarez mentioned that Engr. Anton M. Llanes is the signatory of the MOA in DAR. He also promised to ask for a copy of the MOA for the next meeting. The Chairman reiterated the suggestion and said that it is possible that this could be	PENR Officer Imelda M. Diaz and MARPO Rosavilla M. Davalos

			discussed at the next PAMB meeting. It was suggested by Mr. Davalos that Kgg. Alex N. Montiano will again preside over the meeting to give response to the issue.	
--	--	--	---	--

Prepared by:

ALVIN L. PERCIS
EMS II
PAMB Secretariat

Checked and verified:

EMLERIO M. RECTO
SVEMS/PASu-MWS
PAMB Secretariat

ATTENDANCE

REGULAR PROTECTED AREA MANAGEMENT BOARD (PAMB) OF THE MARINDUQUE WILDLIFE SANCTUARY (MWS) MEETING
A & A BEACH RESORT/RESTAURANT AND CATERING SERVICES, LAYLAY, BOAC, MARINDUQUE
APRIL 27, 2023/8:30:00 A.M.

No.	AGENCY/LGU/ BARANGAY'S	PERMANENT MEMBERS			ALTERNATE MEMBERS		
		NAME	POSITION/ DESIGNATION	SIGNATURE	NAME	POSITION/ DESIGNATION	SIGNATURE
1	DENR-MIMAROPA Region	Lormelyn E. Claudio, CESO IV	RED/Chairman		Imelda M. Diaz (Rep)	OC-PENRO	
2	District Representative/Speaker, House of the Representatives	Cong. Lord Allan Jay Q. Velasco	Congressman				
3	PGM	Hon. Presbitero J. Velaso, Jr.	Prov'l Gov./ Co-Chairman		ARLYN S. JARABE	PROJECT EVALUATION OFFICER III/ OC PG-ENRO	
4	LGU BOAC	Hon. Armi DC. Carrion	Mun. Mayor/Member		POMED M. DAVALOS, JR. Engr. Luna Eulogio R. Manrique	SWMCO MPDC/MENRO	
5	Balagasan	Enrique P. Landig	Brgy. Captain/Member				
6	Bayuti	Gerry M. Malubag	Brgy. Captain/Member				
7	Binunga	Mark Anthony L. Lingon	Brgy. Captain/Member		LITO MONTAÑO	SB KAGAWAD	
8	Boi	Crisostomo N. Monterey	Brgy. Captain/Member				
9	Canat	Alex N. Montiano	Brgy. Captain/Member				
10	Duyay	Rolando P. Sapallo	Brgy. Captain/Member		Matias E Felipe	SB Kagawad	
11	Hinapulan	Reynaldo Lingon	Brgy. Captain/Member		REYNALDO L. LINGON	P.B	
12	Tambunan	Alejandro P. Opis	Brgy. Captain/Member				
13	Tugos	Benjamin P. Larga	Brgy. Captain/Member		BENJAMIN W. LARGA	P.B	
14	Tumagabok	Lorna M. Jimena	Brgy. Captain/Member				
15	LGU BUENAVISTA	Hon. Eduard L. Siena	Mun. Mayor/Member		CRETA C. SUMAGO Engr. Ranel S. Castillo	MENRO MPDC	
16	Bagtingon	Mario C. Francisco II	Brgy. Captain/Member		JOHNNY C. FRANCISCO	MBI-KAG	
17	Malbog	Restituto L. Pabalat	Brgy. Captain/Member		RADITO A. ALVAROZ	Kagawad	
18	Sihi	Dante M. Marinduque	Brgy. Captain/Member		DANTE M. MARINDUQUE	P.B	
19	LGU GASAN	Hon. Rolando O. Tolentino	Mun. Mayor/Member		Arturo M. Salva Jr.	MPDC	

ATTENDANCE

REGULAR PROTECTED AREA MANAGEMENT BOARD (PAMB) OF THE MARINDUQUE WILDLIFE SANCTUARY (MWS) MEETING
A & A BEACH RESORT/RESTAURANT AND CATERING SERVICES, LAYLAY, BOAC, MARINDUQUE
APRIL 27, 2023/8:30:00 A.M.

No.	AGENCY/LGU/ BARANGAY'S	PERMANENT MEMBERS			ALTERNATE MEMBERS		
		NAME	POSITION/ DESIGNATION	SIGNATURE	NAME	POSITION/ DESIGNATION	SIGNATURE
20	Antipolo	Arsenio G. Saez	Brgy. Captain/Member		ALEJANDRO B. NAPIGKIT	Brgy Kagawad	
21	Tabionan	Rizal L. Basco, Jr.	Brgy. Captain/Member				
22	Tiguion	Jose O. Sapungan	Brgy. Captain/Member				
23	LGU SANTA CRUZ	Hon. Marisa R. Red	Mun. Mayor/Member		ROBERTO Z. RIVERA	ASST. DIR. - ASST. TO DIR.	
24	Devilla	Delfin R. Fellizar	Brgy. Captain/Member				
25	Makulapnit	Aristeo R. Rodil	Brgy. Captain/Member				
26	Masalukot	Teodoro R. Ramos	Brgy. Captain/Member		TEODORO		
27	Tambangan	Bernardo P. Pastoral	Brgy. Captain/Member				
28	LGU TORRIJOS	Hon. Lorna Q. Velasco	Mun. Mayor/Member		Engr. Eugenia DL. Cruzado	MPDC (BUENA FLOR P. REFORMA - AO II)	
29	Malibago	Sabino R. Rojo	Brgy. Captain/Member				
30	Nangka	Jessie R. Peralta	Brgy. Captain/Member				
31	Sibuyao	Reden G. Fidelino	Brgy. Captain/Member				
32	Dept. of Agriculture (BFAR)						
33	National Economic & Dev'l Authority (NEDA)						
34	Department of Science & Technology (DOST)	Bernardo T. Caringal	Prov'l. Science & Tech. Director		William Shane S. Malina	Project Technical Aide I	
35	Department of Tourism (DOT)	AZUCENA PALLUGNA	Regional DOT MIMAROPA Director		Gerardo M. Jamilla	Sr. Tourism Operations Officer	
36	Philippine National Police (PNP)	PCOL Christopher D. Melchor	OIC, Prov'l Director		PLTCOL ELMER L. MANAYAO	C, PCDU	
37	Dept. of National Defense (DND)						
38	Marinduque State College (MSC)	Alexander M. Pascua	Campus Director		Dr. Doreen R. Mascareñas	Director, Extension Services	

Republic of the Philippines
Department of Environment and Natural Resources
PROVINCIAL ENVIRONMENT AND NATURAL RESOURCES OFFICE
Boac, Marinduque

ATTENDANCE

REGULAR PROTECTED AREA MANAGEMENT BAORD (PAMB) OF THE MARINDUQUE WILDLIFE SANCTUARY 9MWS) MEETING A & A BEACH RESORT/ RESTAURANT AND CATERING SERVICED, LAYLAY, BOAC, MARINDUQUE

April 27, 2023

OTHER ATTENDEES

NO.	NAME	AGE	CIVIL STATUS	GENDER		ADDRESS/ ORGANIZATION	DESIGNATION/ POSITION	SIGNATURE
				M	F			
1	ARLYN S. JARABE	52	M		✓	MARINDUQUE PG - ENRO	OIC/PROJECT EVALUATION OFFICER III	
2	ELGIO M. LABAY	60	M	✓		- do - - PASSI	LABO IV	
3	BHENDIL CONSTANTINO	22	MS	✓		MSC Santa Cruz / DIT		
4	BERNARD R. RIVERMOSO	17	S	✓		MSU-IHS (BOAC)		
5	DIOMEDES D. VALETE	59	M	✓		LGU STA. CRUZ	PLUMBING & TILING INSPECTOR	
6	ROSEMARIA M. DAVILA	59	FW		✓	DALG Casam & Berta Chngel	MATURO	
7	LUIS R. SELVA	50	M	M		DAR PASULUIN OFFICE	ABSO II	
8	June Carlo Malinao	28	S	✓		DPWH	Ingr II	
9	EDWIN V. MARQUEZ	28	S	✓		DPWH	SPECIAL AGENT (KFOU)	
10	NICA R. Monteray	21	S		✓	DENR - PAMO	OJT	
11	IACDANG DEO ANJOHN P.	24				DENR - PAMO		
12	BASILDA J. CONSTANTINO				✓	- do -	ADAVI	
13	JOHN LAWRENCE L. CASAC	20	S	✓		DENR - PAMO		
14	RAYMOND P. PERLAS	32	S		-		PROVINCIAL	
15	PRAYDA MINGI	43	M		✓	PROVINCIAL OFFICE	PROVINCIAL	
16	Aileen Jahan	29	M		✓	"	Provincial	
17	ERICKA G. ROLDAN	29	S		✓	DENR - PAMO	Office Support Staff	
18	Amado T. MONTIEL JR	45	M	M		DENR/PENRO	DRIVER	
19	ALVIN L. PERGAS	34	M	✓		- do -	EComs II	
20	ELIA B. MALINAO	48	M	M		GOVERNMENT OFFICE	PROVINCIAL	

Republic of the Philippines
Department of Environment and Natural Resources
PROVINCIAL ENVIRONMENT AND NATURAL RESOURCES OFFICE
Boac, Marinduque

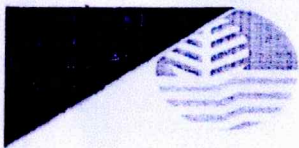
ATTENDANCE

REGULAR PROTECTED AREA MANAGEMENT BAORD (PAMB) OF THE MARINDUQUE WILDLIFE SANCTUARY 9MWS) MEETING A & A BEACH RESORT/ RESTAURANT AND CATERING SERVICED, LAYLAY, BOAC, MARINDUQUE

April 27, 2023

OTHER ATTENDEES

NO.	NAME	AGE	CIVIL STATUS	GENDER		ADDRESS/ ORGANIZATION	DESIGNATION/ POSITION	SIGNATURE
				M	F			
21	ACE BYRON Q. RODEHAS	29	S	✓		WATERWORKS STA. CRUZ - LGU	C.E. AIDE	
22	MARIA ELENA M. PANGKAWAN		S		✓	PEMBO MARINDUQUE - BOAC	PRJ / WAP Coordinator	
23	Ronald Y. B. B. B. B.	31		✓		NGA	MS II	
24	Eusebio M. Recto	59	M	✓		DENR-PEPRO/PAMO	PAU - SVEMS	
25	Regie D. Patubot	33	M	✓		DENR-PAMO	PR	
26	ALFREDA L. PANGKAWAN	58	M	✓		DENR-PAMO	PR	
27	GERARDO L. LACUT		M	✓		DENR-PAMO	FPD	
28								
29								
30								
31								
32								
33								
34								
35								
36								
37								
38								

ATTENDANCE

REGULAR PROTECTED AREA MANAGEMENT BOARD (PAMB) OF THE MARINDUQUE WILDLIFE SANCTUARY (MWS) MEETING
A & A BEACH RESORT/RESTAURANT AND CATERING SERVICES, LAYLAY, BOAC, MARINDUQUE
APRIL 27, 2023/8:30:00 A.M.

No.	AGENCY/LGU/ BARANGAY'S	PERMANENT MEMBERS			ALTERNATE MEMBERS		
		NAME	POSITION/ DESIGNATION	SIGNATURE	NAME	POSITION/ DESIGNATION	SIGNATURE
39	Marinduque Council for Environmental Concern (MACEC)	Elizabeth E. Manggol	Secretariat Head				
40	Malbog Upland Farmer's Association (CBFM-PO)	Rolinio S. Sajul	Chairman		RADITO AYANAR	Vice Chairman	(Signature)
41	Private Sector						